

EL APOCALIPSIS O REVELACION DE
SAN JUAN, EL TEOLOGO

TU'UN NI JINI NDIJIN SAN JUAN
CHAA SKUA'A TU'UN-YA

Ndasa ni kenda tutu yá'a

1 Ya'á kúu tu'un Jesucristo ja ní kenda ndijin, ja ní ja'a Dios nuu-yá, náva'a stá'an-ya núu mozo-ya ná taká tiñu ja kánúu kii yachi. Te ni táji-yá iin ndajá'a-ya ni kii. Te ni kastu'un-yá tu'un yá'a nuu mozo-ya Juan. ²Te chaa-ún kúu testigo. Te ni jani ndaa-de tu'un Dios jín tú'un ndaa Jesucristo, jín ja ní jini-de. ³Xáán ndatu chaa káka'u, jín ñayivi kájiní so'o tu'un ká'an tutu yá'a. Te suni xáán ndatu ñayivi skíkuu tu'un yóso núu tutu yá'a, chi a ni kuyani kivi. ⁴Máa-rí Juan, táji-rí tu'un nuu ndí'usiá tikuní kákandíja ja káxiukú ndañúu Asia. Jín-ró ná kóo tu'un luu ío ini-ya jín tú'un kuaká'nu ini ja kii onde nuu máa Dios, I'a ío, I'a ni ío, I'a kii, jín onde nuu usiá Espíritu, I'a ká'jin yu'u mesa nuu tá'ú-yá tiñu, ⁵jín onde nuu Jesucristo, I'a kúu testigo ndaa. Te máa-yá ni nachaku xna'an-ga vásá taká-ga ñayivi ní kaji'i. Te tñin-ya só'o taká rey ñuyívi. Te máa-yá kúndá'ú ini-ya yóo, te ni

nakacha-ya kuáchi-yó jín niñí-yá. ⁶Te ni nduu-yó rey jín sutu nuu Taa-ya Dios ni sá'a-ya. Núsáa te ná nákana jaa-yó-yá. Te ná tá'ú-yá tiñu nuu-yo ní káni ní kuiá. Amén. ⁷Kuni so'o, chi kii-ya jín vikó nu'un. Te ndivii ñayivi jín taká-i ja ní kakaan-i-ya, kuni-i nuu-yá. Te taká tata ini ñuyívi, nde'e kó'ó-i ja'a-yá. Súan ná kóo. Amén. ⁸Máa-rí kúu nátu'un letra Alfa jín Omega, nuu kéjá'á jín núu ndí'i, áchi máa Tatá Dios, I'a ío, I'a ni ío, I'a kii, I'a kúñá'nu xaan. ⁹Máa-rí kúu ñani-ro Juan, te jito ta'an-ri tundó'o jín-ró. Te ká'jin ta'an-yo núu tá'ú-yá tiñu. Te ká'jin ni'in-yó sá'a Jesucristo. Ni kanchaa-ri isla Patmos sikí tú'un Dios jín sikí ja kúu-ri testigo nuu tú'un ni ka'an ndaa Jesucristo. ¹⁰Te máa Espíritu, ni jaka-ya rúu iin kivi íi máa Jito'o-yo. Te ni jini so'o-ri ichi yatá-rí iin tu'un jaa nátu'un corneta. ¹¹Te ni ka'an: Máa-rí kúu nátu'un letra Alfa jín Omega, ja xnáñúu jín ja sándí'í-na. Chaa nuu iin tutu taká ja kuni-ro núu, te táji-ró ná ká'jin nuu ndí'usiá tikuní

kákandíja káxiukú iní ndañúu
Asia: ñuu Éfeso, ñuu Esmirna, ñuu
Pérgamo, ñuu Tiatira, ñuu Sardis,
ñuu Filadelfia, jíin ñuu Laodicea.
Achí.

Ja ní jini Juan nuu-yá

¹²Te ni jíó kóto-ri ja kuní-ri ndéja
ká'an jíin-rí. Te nuu ní jíó káva-ri,
te ni jini-ri usia candelero oro. ¹³Te
sava ma'ñú táká candelero-ún
kándeé iin I'a ja ná kuní koo máá
Sé'le chaá. Te ñú'un ní-yá iin sa'ma
ní jinú onde nuu já'a-yá. Te nú'ni
jika-yá jíin iin sánchii oro. ¹⁴Te
xini-yá jíin íxi-yá kándaá ku'jín
nátu'un ixi ku'jín rií, nátu'un
yu'a volcán, te nduchi-yá nátu'un
yáá ñú'un, ¹⁵te ja'a-yá nátu'un
latón fino, ja ní nandu'a iní jinú
súan kuní koo. Te ní'in ká'an-ya
nátu'un nuu ku'á ndúcha. ¹⁶Te iní
ndavá'a-ya tñin-ya usiá tiñúú xíní.
Te iní yu'u-yá kéndá iin machete
xaan já úu yu'u. Te nuu-yá káa
nátu'un ndikandii hora nándii
ndáxín xaan. ¹⁷Te nuu ní jini-ri
nuu-yá, te ni ndua-ri nuu já'a-yá
nátu'un ni ji'i-ri. Te ni chaa-ya
ndavá'a-ya sikí-rí. Te ni ka'an-ya
jíin-rí: Ma yú'ú-ro. Máa-rí kúu
ja xnáñúú jíin já sándi'í-na. ¹⁸Te
I'a chakú kúu-ri. A ni ji'i-ri núú,
ko vina chi kuchaku-ri ní káni
ní kuiá. Amén. Te tñin-ri ndakáa
nuu ká'iin ndiyi, jíin ku'e'é ja'ni yóó.
¹⁹Chaa nuu tutú taká ja ní jini-ro,
jíin táká ja íó, jíin táká ja kóo nú
ná já'a ya'á. ²⁰Ya'á kúu tu'un sa'í
ndí'usiá tiñúú xíní já ní jini-ro tñin
ndavá'a-ri, jíin ndí'usiá candelero
oro. Usia tiñúú xíní-ún kákuu
ndajá'a nú ndí'usiá tikun'i. Te usia

candelero ja ní jini-ro-ún kákuu
ndí'usiá tikun'i.

Tu'un nuu tikun'i ñuu Éfeso

2 Chaa-ró tutú nuu ndájá'a
tikun'i ñuu Éfeso: Súan ká'an
máá I'a tñin usia tiñúú xíní jíin
ndavá'a-ya, te jáka kuu-ya má'ñú
usiá candelero oro: ²A jini-ri tiñu
sá'a-ró, ja ní'in sátiñu-ró jíin já ní'in
kándii-ro, jíin já tú kúsií iní-ro k'vi
nduu-ro jíin cháa ñáá. Te ni jito
nchaá-ro cháa káka'an ja apóstol
kákuu-de. Te ni kajini-ro já máni
kaxndá'ú ñá'an-de. ³Te suni jini-ri ja
kándii ni'in-ró vasa ni ndo'o-ró, te
tú ní kuítá-ro já ní sátiñu-ró já'a-rí.
⁴Ko ná kíni'in-ri iin sikí-ro, chi
ni xnúu-ró kú'a ja maní-ro jíin-rí
xnáñúú núú. ⁵Núsáa te ná núku'un
ini-ro ndé onde ni jungava-ró. Ná
nákani ini-ro, te ná sá'a-ró ná
ni sá'a-ró xnáñúú. Chi nú túu, te
chaá yachi-ri nuu-ro, te kuanchaá-ri
candelero máa-ró nuu kándii, te
nú tú nakani ini-ro. ⁶Ko íó iin ja
ní kee va'a, chi kití ini-ro jíto-ró
tñin kásá'a chaá nicolaítas. Te suni
máa-rí kití ini-ri jíto-ri tiñu-ún.
⁷Chaa íó so'o, ná kúni so'o-de tu'un
ká'an Espiritu nuu tikun'i kákandíja.
Chaa kundéé, ku'a-ri nde'e yúnu
chakú kee-dé. Te yunu-ún kándii
nuu jardín Dios.

Tu'un nuu tikun'i ñuu Esmirna

⁸Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a
tikun'i ñuu Esmirna: Súan ká'an
máá I'a xnáñúú jíin sándi'í-na, I'a
ni ji'i te ni nachaku-ya. ⁹A jini-ri
tiñu sá'a-ró jíin túndó'o tá'an-ro.
Te ndá'ú tá'an-ro, ko kúká-ró. Te
íó sava chaá káka'an-de ja judío

kákuu-de. Ko nasúú kákuu-de. Chi onde ve'le sinagoga Satanás vai koyo-de. Te káka'an ndiva'a-de jíin-ró. ¹⁰Ma yú'ú-ro já á yani ndo'o-ró, chi kui'na, taan yakú róó vekaa, náva'a koto nchaá róó. Te ta'an-ro tundó'o uxí kiví. Ko ná skíkuu va'a-ró vasa ná kúu-ro. Nú súan te ku'a-ri premio chakú nuu-ro. ¹¹Chaa ío so'ó, ná kúni so'ó-de tu'un ká'an Espíritu jíin tiku'ni kákandíja. Chaa kundéé, ma tá'an-de tundó'o ja kúu-de vuelta uu.

Tu'un nuu tiku'ni nuu Pérgamo

¹²Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a tiku'ni nuu Pérgamo: Súan ká'an máá I'a tñin machete xaan uu yu'u. ¹³A jiní-ri tiñu sá'a-ró, chi ncháa-ro núu kánchaa mesa Satanás. Te suni jiní-ri ja kándíja ni'in-ró rúu, te tú ní ské'ichi-ro tú'un kándíja-ró sikí-rí vasa kiví-ún ni jíi' testigo va'a-ri Antipas ma'nú-ró jíná'an-ró núu ncháa Satanás. ¹⁴Ná kíni'in-ri yakú tu'un siki-ro. Chi jíin-ró jián káxiukú sáva ñayivi káchiñú'ún sá'an Balaam. Chi chaa-ún, ni stá'an-de sa'an-ún nuu Balac. Te ni jungoyo se'le Israel kuachi, chi ni kayee-í ndeyu ní soko núu ndosó, te ni kasáténé-i, ni sá'a-de. ¹⁵Suni súan káxiukú sáva ñayivi káchiñú'ún sá'an chaa Nicolaítas jíin-ró, te kití iní-ri jíto-ri sa'an-ún. ¹⁶Nakani iní núsáá, chi nú túu, te chaa yachi-ri nuu-ro, te kuatá'an-ri jíin-i jíin machete ja kenda yu'u-rí. ¹⁷Chaa ío so'ó, ná kúni so'ó-de tu'un ká'an Espíritu jíin tiku'ni kákandíja. Chaa kundéé, nuu-dé ku'a-ri staa ándívi já yísa'í. Te suni

ku'a-ri iin yuu kujjín lúli núu-dé. Te nuu yúu-ún koso íin sí'ví jáá já tú ni iin-i kuni, chi máá cháa ni'in-ún.

Tu'un nuu tiku'ni nuu Tiatira

¹⁸Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a tiku'ni nuu Tiatira: Súan ká'an máá Sé'e Dios, I'a náva'a nduchi nátu'un yáá nú'un, jíin já'a nátu'un latón fino. ¹⁹A jiní-ri tiñu sá'a-ró, ja kúndá'ú iní-ro tá'an-ró, jíin já kándíja va'a-ró, jíin já játíñu-ró, jíin já kándii ni'in-ró. Te suni jiní-ri ja ví'í-gá sátiñu-ró vína vásá xnáñúú. ²⁰Ko ná kíni'in-ri yakú tu'un siki-ro. Chi tú skúnu-ró ñá'an nání Jezabel. Te áchi-ña já ñá'an jáni tu'un Dios kúu-ña. Te stá'an-ña tú'un, te xndá'ú-ña ñayivi kájatíñu nuu-rí, ja ná kóo tini iní-i jíin já ná kée-í ndeyu soko núu ndosó. ²¹Te ni ja'a-ri tiempo nuu-ñá ja ná nákaní iní-ña já jíka téné-ña. Ko tú kuní-ña nákaní iní-ña. ²²Vina te ndo'o-ña íin kue'e sá'a-ri. Te taká ñayivi kásáténé jíin-ña, suni ku'a-ri tundó'o xaan núu-í, te nú tú nakani iní-i tiñu kásá'a-i. ²³Te ka'ni-rí se'le-ña ná kúu-i. Te kuni taká tiku'ni ja máá-rí kúu I'a nándúkú víi iní ja jiní tuní jíin iní añú. Te ku'a-ri ya'u nuu íin iin-ró ndasa tiñu kásá'a-ró. ²⁴Ko nuu sáva-ga-ro já káxiukú-ró iní nuu Tiatira, ja tú kákandíja-ró sá'an jian, jíin já tú ní kájiní-ro tú'un yíi Satanás, chi súan káskúnání sáva-i sa'an-ún, nuu máá-ró ká'an-ri ja má cháa-ri inga carga siki-ro. ²⁵Ko ja á kátíin-ró, kutiin ni'in-ró onde kiví cháa-ri. ²⁶Te chaa kundéé chaa jándatu taká tiñu tá'ú-rí onde sandí'í-ña, ku'a-ri

fuerza nuu-dé ja tñin-de so'o taká nación. ²⁷Te suni nátu'un ni ni'in máá-rí fuerza nuu Taa-ri, súan tá'ú cháa-ún tiñu nuu-í jín bastón kaa, te ka'nu-de-i nátu'un nuu tá'u kísi. ²⁸Te kuá'a-ri tiñuú xíní jáñá'an nuu-dé. ²⁹Chaa ío so'o; ná kúni so'o-de tu'un ká'an máá Espíritu nuu tiku'ni kákandíja.

Tu'un nuu tiku'ni nuu Sardis

3 Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a tiku'ni ini nuu Sardis: Súan ká'an máá I'a ja náva'a usia Espíritu Dios, jín usia tiñuú xíní: Máá-rí jiní-ri tiñu sá'a-ró, ja káka'an-i ja chakú-ro, ko a ni jilí-ro. ²Ná náta'u núu-ro. Te nakani ni'in-ró yakú-ga ja ndúkú kúu. Chi ni jiní-ri ja tñu sá'a-ró tú ío va'a va'a nuu Dios. ³Núsáa te ná núku'un ini-ro ñaún ní ni'in-ro jín já ní jini so'o-ró. Kuandatu, te nakani ini-ro. Chi nú tú kundito-ró, te chaa-ri nátu'un ñaku'ná. Te ma kuní-ro na hora chaa-ri nuu-ro. ⁴Ko ío yakú-ni ñayivi jín-ró ini nuu Sardis, ja tú ní kásachá'an-i sa'ma káñu'un-i. Te máa-i, ku'un-i sa'ma ku'jín te kaka-i jín-rí. Chi ñayivi vá'a kákuu-i. ⁵Chaa kundéé, súan-ni ku'un-de sa'ma ku'jín chú'un-ri-de. Te ma ndá'va-ri sí'ví-de nuu libro chakú. Te kani ndaa-ri tu'un-de nuu Taa-ri, jín núu táká ndajá'a-yá. ⁶Chaa ío so'o, ná kuní so'o-de tu'un ká'an máá Espíritu nuu tiku'ni kákandíja.

Tu'un nuu tiku'ni nuu Filadelfia

⁷Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a tiku'ni ini nuu Filadelfia: Máá I'a ndoo, I'a ndaa, I'a tñin ndakáa

David, I'a júña te tú ni iin kúu nakasu, I'a jasú te tú ni iin kúu nakuña, súan ká'an máa-yá: ⁸Jiní-ri tiñu sá'a-ró. Vina te nuu-ro ní juña-ri iin yuxé'é, te ma kúu kasu ni iin ñayivi, chi vasa iin tí'li-ni fuerza náva'a-ró, ko ni jandatu-ro tú'un-ri, te tú ní ské'ichi-ro rúu. ⁹Te ñayivi káxiukú ini ve'e sinagoga Satanás, ja káka'an-i ja ñayivi judío kákuu-i, ko káxndá'ú-i chi nasuú kákuu-i, vina te chakoyo-i te jukiñi jítí-i nuu já'a-ro sá'a-ri. Yúan-na te kuni-i ndasa kúndá'ú ini-ri róo. ¹⁰A ni jandatu-ro tú'un ni ka'an-ri ja ná kundij ni'in-ró. Ja yúan náma-ri róo nuu túndó'o kii ní ñuyívi, ja kóto nchaa-ri ñayivi káxiukú ini ñuyívi. ¹¹A yani chaa-ri. Núsáa te kutiñ ja á tñin-ró, náva'a tú ni iin ñayivi kuánchaa premio-ro núu-ro. ¹²Chaa kundéé, ná sá'a-ri-de nátu'un iin pilar ini ve'e ij Dios máa-rí. Te ma kenda kuti-dé yatá vé'e. Te chísó-rí sí'ví Dios máa-rí nuu-dé, jín sí'ví jáa máa-rí, jín sí'ví núu Dios máa-rí ja kúu nuu Jerusalén jáa já kúun kii ichi ándívi onde nuu Dios máa-rí. ¹³Chaa ío so'o ná kúni so'o-de tu'un ká'an máá Espíritu jín tiku'ni kákandíja.

Tu'un nuu tiku'ni nuu Laodicea

¹⁴Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a tiku'ni ini nuu Laodicea: Súan ká'an máá I'a kúu Amén, I'a kúu testigo skíkuu ndaa, I'a xnáñúú-gá vásá táká ndatíñu ja ní sá'a Dios. ¹⁵A jiní-ri tiñu sá'a-ró, ja ná tú vijin-ró ni tú ní'ní-ró. Va'a-ga ní ío vijin-ró xí ní ío ní'ní-ró núu. ¹⁶Ko vixin-ni-ró, tú vijin-ró ni tú ní'ní-ró. Ja yúan nátava-rí róo ini yu'u-rí.

¹⁷Chì áchí-ro: Chaa kúká kúu-ri, te ja bueno ni ndukúká-rí, tú naún nándí'i-ri, áchí-ro. Te tú jini-ro ja cháa kákini, chaa náá, chaa ndá'ú, chaa kuáá, chaa víchí líi kúu-ró.

¹⁸Núsáá te ká'an ni'in-ri jíin-ró: Nuu-rí ná kuáan-ró oro ni nandu'a ni sá'a ñu'un, náva'a ndukúká ndíja-ró. Te ku'un-ró sá'ma kuíjín, náva'a tuká kuka nuu-ro ja víchí líi-ro. Te chu'un-ró taná nduchi-ro náva'a kuu nde'é-ró. ¹⁹Máá-rí ká'an xa'an-rí te xndó'o-ri taká ñayivi ja kúndá'ú ini-ri. Núsáá te kuítu ini-ro te nakani ini-ro. ²⁰Kuni so'o-ró, chí kándij-ri yuxé'é te ká'an-ri. Te nú ndé iin ñayivi kúni so'o tu'un ká'an-ri, te kuña-i yuxé'é, yúan-na te kivi-ri ve'e-i, te kuxíni-ri jíin-i, te máa-i jíin-rí. ²¹Chaa kundéé, ku'a-ri tu'un ja kúnchaa-de jíin-rí mesa nuu tá'ú-rí tiñu, nátu'un ni kundéé máá-rí, te ni nungoo-ri jíin Táa-ri mesa nuu tá'ú-yá tiñu. ²²Chaa ío so'o, ná kúni so'o-de tu'un ká'an máá Espíritu jíin tíku'ni kákandíja. Achí-ya.

**Ja kánakuatá'ú-i nuu
I'a kánchaa mesa**

4 Yúan-na, te ni nde'é-rí, te ichi ándíví ní jini-ri núña iin yuxé'é. Te tu'un ni ka'an núu jíin-rí, nátu'un iin corneta, ni ka'an tuku: Ichi yá'a kaa-ró, te stá'an-ri nuu-ro taká tiñu koo kúkuéé-ga, áchí. ²Te máá Espíritu, ni jaka-ya rúy. Yúan te ni jini-ri iin mesa, kándij andíví, te nuu mesa-ún kánchaa iin I'a. ³Te I'a kánchaa-ún, kaa-ya nátu'un kuní koo iin yuu kuí ndí'í jíin yúu kuá'a. Te iin tikoye'ndé jíkó ndúu xiin mesa-ún, kuní koo ná luu káa

yuu kuí kuáán. ⁴Te xiin mesa-ún ío oko kuun mesa. Te ni jini-ri nuu okó kuun cháa ná'nu káxiukú núu mesa-ún, káñu'un-de sa'ma kuíjín. Te xini-dé suni káñu'un corona oro. ⁵Te onde nuu mesa-ún ndeyú. Te ká'an taja. Te ní'in. Te nuu mesa-ún kayú usia linterna ñu'un, ja kákuu ndí'usiá Espíritu Dios. ⁶Te nuu mesa-ún ío iin nátu'un mar nátu'un vidrio ja ndíi ní'ni. Te ma'ñú mesa jíin xiin mesa ío kuun kítí. Te ío kua'a ndúchi-tí ichi núu-tí jíin ichi yatá-tí. ⁷Te kiti iin jito-tí nátu'un iin ndíka'a, te kiti úy, nátu'un iin chelu. Te kiti uní, náa-tí núu cháa, te kiti kúun, nátu'un iin yachókó ndéché. ⁸Te ndikúun kiti-ún, ío iñu ndijin-tí, ná iin ná iin-tí. Te ichi ini-tí jíin ní xiin-tí ío kua'a ndúchi-tí. Te ndúu núu tú kájukuiñi-tí jíta-tí yáa yá'a: I'a ij, I'a ij, I'a ij, kúu máá Tatá Dios, I'a kúñá'nu xa'an, I'a ni io, I'a ío, I'a kii, áchí-tí. ⁹Te hora ja kánakana jaa kiti-ún, káka'an-tí tu'un jíñú'ún, kánakuatá'ú-tí nuu I'a kánchaa mesa, I'a chakú ní káni ní kuiá, ¹⁰te máá hora yúan kájukuiñi jítí okó kuun cháa ná'nu-ún nuu I'a kánchaa mesa. Te káchiñú'ún-de-ya ja chakú-ya ní káni ní kuiá. Te káchúkú-de corona-de nuu mesa te káka'an-de: ¹¹Tátá Dios máá-ná. Xáan va'a I'a kúu-ní ja nákana jaa-i ní, ja ká'an-i tu'un jíñú'ún jíin-ní, jíin ja ndíso-ní taká fuerza. Chí máá-ní, ni sá'a-ní taká ndatíñu. Ja kúu ini máá-ní ni sá'a-ní, te ni kuva'a, áchí-de.

Tu'un tutu tñin Lélú Dios

5 Te ni jini-ri ja I'a kánchaa mesa-ún, tñin-ya iin tutu ini

ndavá'a-ya. Te tutu-ún, yóso tú'un ichi núu jín ichi yatá. Te ndasú jín usiá sello. ²Te ni jini-ri iin ndajá'a ní'in ja ká'an jaa-ya iin tu'un: Ndéja vá'a kuu kuña tutu yá'a, te xndónnda sello, áchí-ya. ³Te ni iin ja ío andívi, ni iní ñuyívi, ni ichi chíi ñu'un, tú ní kúu kuña tutu-ún, ni tú kúu nde'é núu. ⁴Te xaán ní nde'e-ri, chíi tú ní kenda ni iin ja vá'a ja kúña tutu-ún, ni ja ká'u, ni ja nde'é núu. ⁵Te iin cháa ñá'nu-ún, ni ka'an-de jín-ri: Ma nde'e-ro. Yá'a nde'é-ró, máa ndíka'a tata Judá, tata David, a ni kundéé-yá, te ja yúan kúu kuña-ya tutu-ún, te xndónnda-ya usiá sello-ún. ⁶Te sava mañú mesa jín ndíkúun kíti-ún ni jini-ri ja kándij iin lélú má'ñú cháa ñá'nu. Te jito-ti nátu'un ja á ni kaja'ni-í-ti. Te ío usiá ndíki-tí jín usiá nduchi-tí. Yá'a kákuu ndí'usiá Espíritu Dios ja ní táji-yá kája'an ní ñuyívi. ⁷Te ni ja-ya. Te ni ki'in-ya tutu-ún iní ndavá'a I'a kánchaa mesa. ⁸Te ja ní ki'in-ya tutu-ún, te ndíkúun kíti jín ndí'okó kuun cháa ñá'nu, ni kajukuiñi jítí-de nuu máa Lélú. Te taká-de tñin-de iin yaa nání arpa, jín iin ko'o kúu ja ñú'un susia kutú, yúan kákuu tu'un kájikān ta'u ñayívi ndóo. ⁹Te ni kajita-de iin yaa jáa: Xáan va'a I'a kúu-ní. Te kuu ki'in-ní tutu-ún te xndónnda-ní sello, chi ni kaja'ni-í níí, te jín niñí-ní ni ñakuaan-ní ñayívi táka tata, taká yu'u, taká nuu, taká nación, ja ná nó'on-i nuu Dios. ¹⁰Te ni nduu-i rey jín sutú nuu Dios, ni sá'a-ní, te tá'ú-i tiñu iní ñuyívi, áchí-de kájiita-de. ¹¹Te máa-rí Juan, ni nde'é-rí, te ni jini so'o-ri káka'an kua'a ndájá'a-yá, ká'jin xiin mesa

jín kíti-ún, jín cháa ñá'nu. Te ni ka'io kua'a xaán-yá, nátu'un millón ja millón. ¹²Te ni kaka'an jaa-ya: Xáan va'a I'a kúu Lélú ja ní kaja'ni-í. Ja yúan ná kúndiso tíñu-ya, jín tú'un kúká, jín tú'un ndíchí, jín tú'un ndíso fuerza, te taká ñayívi, ka'an jín'ún-i jín-yá, te nakana jaa-i-ya, náva'a súan nduñá'nu-ya, áchí ndajá'a-yá. ¹³Te ni jini so'o-ri ja ndívi ja ío iní andívi, jín iní ñuyívi, jín chíi ñuyívi, jín iní mar, taká yúan ni kaka'an: Tu'un nduñá'nu jín tú'un ndíso fuerza ná kóo nuu I'a kánchaa mesa, te ná nákana jaa-yó-yá te ka'an jín'ún-yó jín-yá ní káni ní kuiá, áchí. ¹⁴Te ni kaka'an ndíkúun kíti-ún: Súan ná kóo, áchí-ti. Te ndí'okó kuun cháa ñá'nu-ún, ni kajukuiñi jítí-de nuu I'a chakú ní káni ní kuiá, te ni kachiñ ú'ún-de-ya.

Ndi'usiá sello

6 Te ni jini-ri Lélú ja ní xndónnda-ya iin tá'an usiá sello-ún. Yúan-na te ni jini so'o-ri ká'an iin ja kúun kíti chakú-ún, nátu'un iin taja: Ña'an te kuni-ro, áchí-ti. ²Te ni nde'é-rí. Te ni jini-ri iin caballo ku'jín. Te cháa yóso-tí-ún, ni tiin-de iin ndua. Te ni ni'in-dé iin corona xini-dé. Te ja á ni kundéé-de sava te ni kenda-de náva'a kundéé-ga-de. ³Te ni xndónnda-ya sello uu-ún. Yúan-na te ni jini so'o-ri ká'an kiti úu: Ña'an te kuni-ro, áchí-ti. ⁴Te ni kenda tuku iin caballo kuá'a. Te cháa yóso-tí-ún, ndíso tíñu-de ja kuánchaa-de paz nuu ñuyívi, náva'a ka'ni tá'an ñayívi jín'an-i. Te suni ni ni'in-dé iin machete káni. ⁵Te

nuu ní xndón_{da}-ya sello un_i, te n_i jini so'o-ri ká'an kiti un_i: Ña'an te kun_i-ro, ách_i-t_i. Te n_i nde'é-rí. Te n_i jini-ri iin caballo túun. Te cháa yóso-tí-ún, tíin-de iin balanza.

⁶Te n_i jini so'o-ri iin tu'un ma'nú ndíkuun kít_i-ún, ká'an: iin kilo trigo ja iin peso, te un_i kilo cebada ja iin peso, ko ma stíví-ró aceite jíin vino, ách_i. ⁷Te n_i xndón_{da}-ya sello kuun. Te n_i jini so'o-ri ká'an kiti kúun: Ña'an, te kun_i-ro, ách_i-t_i.

⁸Te n_i nde'é-rí. Te n_i jini-ri iin caballo kuáan. Te ja yóso-tí-ún, nán_i Muerte, te infierno ndikín yata-ún, te ndíso tínu ja ndón_{da} sik_i iin cuarta parte ñuyívi, te ku_u-i sá'a jíin machete, jíin tamá, jíin ku'é, jíin kít_i xáan ja ío in_i ñuyívi.

⁹Te n_i xndón_{da}-ya sello u'un. Te chíi altar n_i jini-ri taká añú n_i kajil_i sik_i tú'un Dios jíin sik_i tú'un n_i kajani ndaa-i. ¹⁰Te n_i kakana jaa-i: Táta, I'a ñá'nu, I'a ndaa, I'a ndoo kúu-ní. Nasa-ga kivi te sánda-ní tínu ñayivi káxiukú in_i ñuyívi, te nani'in tá'an-ní jíin-i sik_i niñí-ná ja ní kaja'ni-í náá, ách_i-i. ¹¹Yuán-na te n_i ja'a-ya sá'ma ku'jín núu-í ná kú'un-i. Te n_i ka'an-ya jíin-i ja ná ndetatú núu-ga-i onde ná jínu taká tá'an-i jíin ñaní-i, chíi suni ku_u yúan nátu'un n_i kajil_i máa-i.

¹²Te n_i xndón_{da}-ya sello iñu. Te n_i jini-ri iin ñutáan xaan. Te ndikandii ní kutúun nátu'un sa'ma túun, te yo_o n_i nduu nátu'un niñi. ¹³Te tínuú xíní ándíví, n_i jungoyo-t_i núu ñú'un, nátu'un júngoyo nde'e yúnu mérkexé sá'a tach_i xáan. ¹⁴Te andíví n_i kuxio kua'an, nátu'un nátuu-yó tutú. Te ndívii yúku jíin isla n_i kuxio nuu ká'jin. ¹⁵Te taká

rey ñuyívi, jíin cháa kakuñá'nu, jíin cháa kúká, jíin cháa capitán, jíin cháa n_i'in, jíin ndívii mozo, jíin ndívii ñáyivi kájika kuu ndicha-na, n_i kachisa'l_i-i máa-i in_i ya_u kava jíin má'ñú káva ja ío yuku. ¹⁶Te n_i kaka'an-i jíin yúku jíin káva-ún: Jungava sik_i-rí jíná'an-ri, te ná jákusa'l_i-ri nuu I'a kánchaa mesa, chíi máa Lélú kít_i in_i-ya núu-rí. ¹⁷Ch_i a n_i ja_u kivi ja kít_i in_i-ya núu-yo. Te ndé cháa kanda-ga kundii. Ach_i-i.

7 Yuán-na te máa-rí, Juan, n_i jini-ri kuun ndáj'a-ya ká'jin ndíkuun lado ñuyívi, te kájasu-ya núu kée ndíkuun tach_i nuu ñú'un, náva'a tuká kee tach_i núu ñú'un, ni nuu mar, ni nuu iin yunu. ²Te n_i jini-ri inga ndáj'a-ya n_i kaa-ya vái-ya íchi núu kána ndikandii. Te tíin-ya sello Dios, I'a chakú. Te n_i kana jaa-ya xiní ndíkuun ndáj'a ja kándiso tínu ja stíví-yá ñuyívi jíin mar. ³Te n_i ka'an-ga-ya: Ma stíví-ró ñuyívi, ni mar, ni taká yunu, onde ná cháa-yó tuní chaan taká mozo Dios máa-yó, ách_i-ya. ⁴Te n_i jini tu'un-ri ja ío ciento uu xiko kuun mil ñayivi kánchaa tun_i. Te ja ká'io tun_i-ún kakuu tata taká se'e Israel. ⁵Te ux_i uu mil tata Judá, jíin ux_i uu mil tata Rubén, jíin ux_i uu mil tata Gad kánchaa tun_i. ⁶Te ux_i uu mil tata Aser, jíin ux_i uu mil tata Neftalí, jíin ux_i uu mil tata Manasés kánchaa tun_i. ⁷Te ux_i uu mil tata Simeón, jíin ux_i uu mil tata Leví, jíin ux_i uu mil tata Isacar kánchaa tun_i. ⁸Te ux_i uu mil tata Zabulón, jíin ux_i uu mil tata José, jíin ux_i uu mil tata Benjamín kánchaa tun_i. ⁹Yuán-na te n_i nde'é-rí. Te n_i jini-ri kua'a xáan ñáyivi, ja ní iin cháa, ma

kúu ka'u-de. Taká nación, jíin taká tata, jíin taká nuu, jíin taká yu'u, ká'lin-i nuu mesa jíin núu máá Lélú. Te káñu'un-i sa'ma ku'jín, te kátjin-i yuku nuu. ¹⁰Te ni kākana jaa-i: Dios máá-yó, ja kánchaa-ya mesa máá-yá, jíin máá Lélú, kúu I'a náma yóó.

¹¹Te taká ndajá'a ká'lin xiin mesa jíin xiin cháa ñá'nu-ún, jíin xiin ndíkúun kíti, ni kajukuiñi jítí-yá nuu mesa, te ni kachiñú'ún-yá Dios.

¹²Te ni kaka'an: Amén. Ná nákana jaa-yó Dios máá-yó. Ná kúta'u-yo núu-yá. Ná ká'an jíin'ún-yó jíin-yá. Xáan ndíchi-yá. Te ndíso-ya taká tiñu jíin taká fuerza. Súan ná ndúñá'nu-ya ní káni ní kuíá.

Amén. Achí. ¹³Te iin cháa ñá'nu-ún ni ka'an-de jíin-rí: Ndé ñayivi kákuu ja káñu'un sa'ma ku'jín yá'a, te ndéchi vái koyo-i, áchi-de. ¹⁴Te ni ka'an-ri jíin-de: Máá-ní jiní, táta, áchi-ri. Te ni ka'an-de jíin-rí: Yá'a kákuu ñayivi ní kenda koyo nuu túndó'o xaan. Te ni kanakacha-i sa'ma-í, te ni kanasákiyi-i jíin niñí Lélú. ¹⁵Ja yúan ká'lin-i nuu mesa nuu tá'ú Dios tiñu. Te kájatíñu-i nuu-yá ndúú ñúú-ni iní ve'e ií-yá. Te I'a kánchaa mesa, koto va'a-ya-í, chí tu'ma-i-ya. ¹⁶Te tuká ku-i soko, ni tuká kuch-i nducha, te tuká ndo'o-i ja ní'ní sá'a ndikandii, ¹⁷chí Lélú ja kánchaa ma'ñú mesa, kundito-ya-í. Te kuxnúú-yá nuu-í ki'ín-ya jíin-i nuu kána nducha chakú. Te Dios nakua'a-ya ndúcha núu-í jíná'an-i. Achí-de.

Ndí'usiá corneta

8 Te Lélú, ni xndóna-ya sello usiá. Yúan-na te ni kuná'ín-ni iní andívi nátu'un sava hora. ²Te

ni jini-ri ndí'usiá ndajá'a ja ká'lin-ya núu Dios. Te ni kani'ín-ya usiá corneta. ³Te ni chaá inga ndajá'a kándá'a-yá iin ko'o kúu oro. Te ni jukuini-ya núu altar. Te ni ni'ín-yá kua'a súsia kutú náva'a sáká núu-ya jíin tú'un kájikan ta'u ñáyivi ndóo nuu altar oro ja kándii nuu mesa-ya. ⁴Te ñu'ma susia kutú-ún jíin tú'un kájikan ta'u ñáyivi ndóo, ni kenda iní nda'a ndajá'a-yá-ún, te ni kaa kua'an onde nuu Dios. ⁵Yúan-na te ni ki'ín ndajá'a-yá-ún ko'o kúu. Te ni skútú-yá ñu'un altar. Te ni jacha-ya sikí ñúyivi. Te ni ka'an taja. Te ni ni'ín. Te ni ndeyu. Te ni taan. ⁶Te ndí'usiá ndajá'a ja ní kani'ín-ya usiá corneta, ni kasátu'a-ya máá-yá ja xndé'e-ya. ⁷Te ndajá'a iin, ni xndé'e-ya corneta-ya. Te niñí jíin ñú'un ja ní saka nuu jíin niñí, ni kuun sikí ñúyivi. Te ni kayu iin tercera parte ñuyivi jíin yúnu, te ndivii ichá kuí ní kayu. ⁸Te ndajá'a úu, ni xndé'e-ya corneta-ya. Te iin nátu'un yuku ká'nu ja kayú ni jungava kua'an nuu mar. Te iin tercera parte mar ni nduu niñi. ⁹Te ni kaji'i sava kiti ká'lin chíi nducha-ún ja káichaku-ti núu, te suni iin tercera parte barco ni naa. ¹⁰Te ndajá'a uní, ni xndé'e-ya corneta-ya. Te ichi ándívi ní jungava iin tiñuú xíní ká'nu. Te kayú nátu'un iin ñu'un yiti. Te ni jungava sikí iin tercera parte yucha, jíin sikí sókó ndúcha. ¹¹Te tiñuú xíní-ún, nání-tí ja uá. Te iin tercera parte nducha ní nduu uá. Te ni kaji'i kua'a ñáyivi ja sikí ndúcha-ún, chí ni nduu uá-cha. ¹²Te ndajá'a kúun, ni xndé'e-ya corneta-ya. Te iin tercera parte ndikandii jíin yóo, jíin

tíñuú xíní, nì nda'va. Te nì kutúún sava-ún jíná'an. Te tuká ní túun sava ndúú jín sáva ñúú.

Sikì uní tundó'o

¹³Te nì nde'é-rí. Te nì jini so'o-ri ká'an jaa iin ndajá'a ndéché-yá inì sava andívi: Naka ndá'u kuu ñayivi káxiukú iní ñuyívi, chì a yani koo yakü-ga corneta ja xndé'e unì-ga ndajá'a-yá, áchí-ya.

9 Te ndajá'a ú'un, nì xndé'e-ya corneta-ya. Te nì jini-ri iin tíñuú xíní já ní jungava ichi ándívi onde sikì ñuyívi. Te nì ni'in-yá ndakáa tunchi kúnú xáan. ²Te nì juña-ya túnchi. Te nì kaa ñu'ma tunchi-ún nátu'un ñu'ma iin jinu ká'nu. Te nì kuñaa núu ndíkandii ní sá'a ñu'ma tunchi-ún. ³Te chii ñu'ma-ún nì kenda koyo ndikuá'yú ní jicha-tì iní ñuyívi. Te nì kani'in-tí fuerza, nátu'un kúrsiuku ñuyívi. ⁴Te nì ta'u tíñu nuu-tí ja má stíví-tí icha nuu ñú'un, ni yukü kufí, ni iin yunu, chì máni ñayivi já tú ncháá tuni Dios chaan-í. ⁵Te nì ni'in-tí tu'un ja má ká'ni-tí, chì ná xndó'o-tì-í u'un yoo. Te nì kando'o-i nátu'un sá'a iin kúrsiuku nú nì stují-tí yóo. ⁶Te kivi-ún, ndúkú táka ñayivi modo kuü-i, ko ma ní'in-í. Te vasa kákuñi-i kuü-i, ko ma kúu kuü-i. ⁷Te ndikuá'yú-ún kuní koo-tì nátu'un caballo ja ká'io tu'a kuatá'an. Te xini-tí ñú'un nátu'un corona oro, te ñáa-tì núu cháa. ⁸Te ío xini-tí nátu'un xini xini ñásí'í. Te ío nu'un-tì nátu'un nu'un ndíka'a. ⁹Te kaa kúu soo-tí nátu'un ñú'un chaá kájatá'an. Te ní'in ndijin-tí, nátu'un káni'in carreta jín caballo nuu kájinu kua'a-tí ja kikuatá'an-tì.

¹⁰Te ío su'ma-tí ja ná kuní koo su'ma kúrsiuku. Te nuu sú'ma-tí ío iin iñu kuáñú. Te kándiso tíñu-tì já ú'un yoo xndó'o-tì táka ñayivi. ¹¹Te inì tunchi-ún ío iin ndajá'a kúu rey ja tá'u tíñu nuu-tí. Te ndajá'a-ún nuu yú'u hebreo nání Abadón, te nuu griego nání Apolión. ¹²Te tundó'o iin-ún, nì ja'a kua'an. Ko chaá ná'in úu-ga tundó'o. ¹³Te ndajá'a iñu, nì xndé'e-ya corneta-ya. Te nì jini so'o-ri iin tu'un nì kenda onde ndíkúun punta altar oro ja kándii nuu Dios. ¹⁴Te nì ka'an jín ndajá'a tñin corneta iñu: Ndájí ndíkúun ndajá'a káinu'nì inì yucha ká'nu Eufrates, áchí. ¹⁵Te nì kandají ndíkúun ndajá'a. Te ká'io tu'a-ya, chì a nì jaá máa hora jín kivi jín yoo jín kuiá, náva'a ka'ni-yá sava ñayivi. ¹⁶Te nì jini so'o-ri ja ío uu ciento millón soldado káyoso caballo. ¹⁷Te súan nì jini-ri caballo nátu'un jín jáni. Te chaá káyoso-tí-ún, káñu'un-de su'nu nátu'un jito ñu'un, jín yúu kuáan, jín azufre. Te xini caballo-ún kándaa nátu'un xini ndíka'a, te yu'u-tí nì kenda koyo ñu'un, jín ñú'ma, jín azufre. ¹⁸Te jín uní kue'e yá'a nì kaji'i iin tercera parte ñayivi. Súan nì sá'a ñu'un, jín ñú'ma, jín azufre, ja ní kenda yu'u-tí. ¹⁹Te fuerza caballo-ún kánde inì yu'u-tí, jín núu sú'ma-tí. Te su'ma-tí-ún kándaa nátu'un koo, te ká'io xini, te jín yúan stují-tí-í. ²⁰Ko sava-ga ñayivi já tú ní káji'i jín kue'e yá'a, tú ní kánakani inì-i tíñu kásá'a-i, ni tú ní kásá-a-i ja káchiñú-ún-i tachì káni jín ndosó oro, plata, kaa, yuu, yunu, vasa tú ndé'é, ni tú jini so'o, ni tú jíka.

²¹Ni tú ní kánakani iní-i ja kája'ni-í ndíyi, ni ja kásá'a-i tiñu ñavá'a, ni ja tiní iní-i, ni ja kásaku'ná-i.

Tutu lúli

10 Te ni jini-ri inga ndajá'a ní'in, ni kuun-ya íchi ándíví, yísúkun-ya víko nu'ún. Te iin tikoye'ndé káxndée xini-yá. Te nuu-ya káa nátu'un ndikandii, te sí'in-ya nátu'un pilar ñu'ún. ²Te núña iin tutu tñin-ya iní nda'a-yá. Te ni jani-ya já'a vá'a-ya núu mar. Te ja'a vésé-ya nuu ñú'un. ³Te ni kana jaa-ya nátu'un nuu ndé'e iin ndíka'a. Te nuu ní kana jaa-ya, te ni kaka'an ndí'usiá taja. ⁴Te nuu ní kaka'an ndí'usiá taja, te chaa-ri tutu núú, ko ichi ándíví ní jini so'o-ri iin tu'un ni ka'an jíin-rí: Kasu va'a taká tu'un ni kaka'an ndí'usiá taja-ún, te ma cháa-ró, áchí. ⁵Te ndajá'a já ní jini-ri kándii nuu mar jíin núu ñú'un, ni ndukani-ya ndává'a-ya íchi ándíví. ⁶Te jíin sí'ví I'a chakú ní káni ní kúia, I'a ni sá'a andíví jíin taká ja ío iní, jíin ñúyívi jíin taká ja ío iní, jíin mar jíin taká ja ío chíi, jíin sí'ví máa-yá, ni ka'an téyí-yá ja má kúkuéé-ga kivi. ⁷Ko kivi já ká'an ndajá'a usiá, nú ná xndé'e-ya corneta, yúan-na te skíkuu tu'un sa'í Dios nátu'un ni kastu'ún-ya nuu mozo-ya, chaa ni kajani tu'un-ya. ⁸Te tu'un ni jini so'o-ri ichi ándíví, ni ka'an tuku jíin-rí: Kuá'an, te ki'in-ró tutu núña iní nda'a ndajá'a-yá ja kándii nuu mar jíin núu ñú'un, áchí. ⁹Te ni ja'an-ri nuu ndajá'a-yá-ún, te ni ka'an-ri jíin-yá ja ná kuá'a-ya tutú-ún nuu-rí. Te ni ka'an-ya jíin-rí: Ki'in te kee-ro, te ku'ua chíi-ró sá'a,

ko yu'u-ro, chíi kuvixi nátu'un sá'a nduxi, áchí-ya. ¹⁰Te ni ki'in-ri tutu iní nda'a ndajá'a-yá. Te ni yee-rí. Te ni kuvixi iní yu'u-rí nátu'un sá'a nduxi, ko nuu ní kókó-rí, te ni ku'ua chíi-ri ni sá'a. ¹¹Te ni ka'an-ya jíin-rí: Jínu ñú'ún já ingá jínu kani-ró tú'un nuu kuá'a núu, jíin núu kuá'a ñáyívi, jíin núu kuá'a yú'u, jíin núu kuá'a rey, áchí-ya.

Ndi'uu testigo-ya

11 Te ni ni'in-rí iin nuñíí nátu'un káa iin vara. Te ni kachi jíin-rí: Ndukiñi, te chikuá'a-ro vé'e ií Dios, jíin altar, jíin taká ja kachiñú'ún-i-ya yúan. ²Ko skéndoo-ró ndú'a yata vé'e ií, ma chíkuá'a-ro. Chi a ni ja'a-ya núu ñáyívi sñin nación, te uu xiko uu yoo kuañú-i siki núu ií. ³Te kuá'a-ri tu'un nuu ndí'uu testigo-ri ja káni-de tu'un ja mil uu ciento uní xiko kivi, te ku'un-de sa'ma costal. ⁴Chaa yá'a kákuu uu yunu olivo jíin uu candelero ja ká'iin nuu Dios, I'a xíin ñúyívi. ⁵Te nú ndé iin kuni sá'a ndiva'a jíin-de, te kenda ñu'un yu'u-dé, te naa íi já kájito u'u tá'an jíin-de. Te nú ndé iin kuni sá'a ndiva'a jíin-de, te níni kúu súan. ⁶Chaa yá'a kuu kasu-de andíví náva'a ma kúun-ga sau ní kivi káni-de tu'un. Te suni kándiso tíñu-de ja taká nducha nduu niñi sá'a-de. Te kuu stívi-de ñuyívi jíin taká kue'e, ñasaa jínu kákuu iní máa-de. ⁷Te onde nú ni jinu ni jani ndaa-de tu'un, yúan-na te nana kiti kándeé iní tunchi-ún. Te ndonda-ti siki-dé. Te kuatá'an-ti jíin-de. Te kundéé-ti jíin-de te ka'ni-ti-de. ⁸Te ndíyi-ún kundaa-i iní nuyá'u ñuu

ká'nu-ún, ja skúnání yátá-yó núu Sodoma jíin núu Egipto, te núu-ún, ni jil'i Jito'o-yo jiká cruz. ⁹Te ñayivi taká tata, taká núu, taká yu'u, taká nación, nde'é ndíi-í ja káva ndíyi-ún uní kivi yósáva. Te ma kuá'a-i tu'un yuji-de. ¹⁰Te ñayivi kaxiukú iní ñuyívi, kusi iní-i kuni-i-de. Te sá'a-i iin viko. Te kuá'a-i regalo nuu tá'an-i. Chi uu chaa ni kajani tu'un Dios xaṇ ní xndó'o-de ñayivi kaxiukú iní ñuyívi. ¹¹Te onde nuu ní jinu uní kivi yósáva, te Dios, ni nachu'un táchi-yá-de, te ni nachaku tuku-de. Te ni kanduko-de. Te ni kayu'ú xaṇ ñayivi ní kajini nuu-dé. ¹²Yúan-na te ichi ándívi ní kajini so'o-de iin tu'un jaa ja ní ka'an jíin-de: Kaa kikoyo-ró íchi yá'a, áchi. Te ñayivi, ja kájito u'u-i-de, ni kajini-i ja ní kakoyo-de kaja'an-de andívi jíin má'nú vikó. ¹³Te máa hora-ún ni tṇan xaṇ. Te sava núu-ún ni jungoyo. Te jíin nítáan ni kaji'i usia mil ñayivi. Te sava-ga-i ni kayu'ú-i. Te ni kanakana jaa-i Dios andívi. ¹⁴Te tundó'o uu, a ni ja'a kua'an. Te a yani kii tundó'o uní.

Corneta sandí'í-na

¹⁵Te ndajá'a usia, ni xndé'e-ya corneta-ya. Te ni io tu'un jaa iní andívi ní kaka'an: Taká nuu iní ñuyívi, a ni nduu nuu máa Tatá-yo Dios jíin Cristo-ya, te tá'ú-yá tiñu ní káni ní kuaí, áchi. ¹⁶Te ndí'okó kuṇ cháa ná'nu ja kaxiukú mesa-de nuu Dios, ni kajukuiñi jítí-de. Te ni kachiñú'ún-de Dios: ¹⁷Tata Dios, I'a tñin taká poder. A ío-ní vina, te ni io-ní sáa, te koo-ní. Te ná kúta'u-ná nuu-ní ja ní kejá'a-ní tá'ú-ní tiñu nuu-í jíin

fuerza ni'in máa-ní. ¹⁸Ni kandonda vaa taká ñayivi, kákiti iní-i. Ko ni kiti iní máa-ní, te ni jaa kivi ja kúndaṇ tiñu taká ndíyi, jíin ja kuá'a-ní ja kúta'u mozo-ní, chaṇ ni kajani tu'un-ní, jíin núu ñayivi ndóo, jíin núu ñayivi kájandatu nuu-ní, kúu nuu ñayivi lúli te kúu nuu ñayivi ná'nu, te xnáa-ní ñayivi kástívi ñuyívi, áchi-de. ¹⁹Yúan-na te ni nuña ve'e i Dios onde andívi. Te ni jini-ri janu ja nú'un tutu contrato iní, te ndeyú, te ka'an taja, te táan, te xaṇ kúun níni.

Tu'un ña'an jíin kóo

12 Te ichi ándívi ní kenda iin tuni ná'nu. Iin ñasí'í nú'un-ña ndíkandii nátu'un sa'ma, te yúxndíi ja'a-ña siki yóo, te xini-ña nú'un iin corona ja uxí uu tiñuú xini. ²Te nú'un se'e-ña. Te ni nde'e kó'o-ña ja já'ncha kaku se'e-ña, jatú-ña ja skáku-ña-í. ³Te ni kenda inga tuni ichi ándívi. Te ni jini-ri iin koo kuá'a ká'nu. Te ío usia xini-tí jíin uxí ndiki-tí. Te ndí'usía xini-tí nú'un corona. ⁴Te jíin sú'ma-tí ni staa-tí iin tercera parte tiñuú xini ní kajungoyo iní ñuyívi. Te koo ká'nu-ún, ni jukuiñi-tí núu ná'an skáku se'e-ún, náva'a kókó-tí se'e-ña nú ná kaku-i. ⁵Te ni skáku-ña iin se'e yíi ja tá'ú-i tiñu nuu ndívii nación jíin bastón kaa. Te se'e yíi-ña-ún ni ndaa-i kua'an-i nuu kanchaa Dios mesa-ya ní sá'a-ya. ⁶Te ni jinu ñasí'í-ún kua'an-ña núu nú'un té'é, nuu ío iin lugar ni sátu'a Dios. Yúan kunchaa-ña iin mil uu ciento uní xiko kivi, kundito-ya-ña. ⁷Te ni io guerra iní andívi. Miguel

jín ndájá'a-yá, nì kajatá'an-i sikì kóo, te koq-ún jín ndájá'a máa-tí nì kajatá'an-tì jín-yá. ⁸Te tú ní kákundéé-tí, ni tuká ní ní'in-tí lugar kuxiukú-tí inì andívi. ⁹Te nì kiñi'in-ya kóo ká'nu-ún kua'an-tì. Koq onde aná'an kúu-tì, ja nání-tí kui'ná jín Satanás, ja xndá'ú-tì ndívii ñáyivi. Nì sún-gava-ya-tí kua'an-tì sikì ñúyivi, te suni nì sún-goyo-ya táká ndajá'a-tí jín-tí. ¹⁰Te nì jini so'o-ri ñin tu'un jaa inì andívi ní ka'an: Vina te Dios, náma-ya yóo. Te jín poder tá'ú-yá tiñu inì ñuu-ya. Te Cristo-ya, ndíso tíñu-ya. Chi a nì kini'in-ya máa já sátú'ún sikì táká ñani-yo kuá'an, ja ndúu ñúu-ni jikán kuachi sikì-dé nuu Dios máa-yó. ¹¹Te jín niñí Lélú-ún nì kákundéé-de jín-tí, jín tú'un nì kajani ndaa-de, chi tú ní kúndá'ú inì-de máa-de vasa ná kúu-de. ¹²Ja yúan ná kóo sií iní-ro, róo andívi jín táká ja káxiukú jián. Ko naka ndá'ú kuu róo ja káxiukú iní ñuyívi jín mar. Chi nì kuun kui'ná kujaa nuu-ro, te kití xaan iní, chi jini ja yakú-ni kivì kúkuu. ¹³Te nuu ní jini koq-ún ja ní sún-gava-ya-tí sikì ñúyivi, te nì chindikìn-tì ñá'an ní skáku se'e yí-ún. ¹⁴Te nì ni'in-ña uu ndijin ná'nu yachókó, náva'a ndéché-ña káku-ña núu kóo-ún, te ki'in-ña ondé nuu ñú'un té'é, nuu kúncha-ña ñin tiempo, jín yakú-ga tiempo yósava. ¹⁵Te inì yu'u kóo-ún nì jichá nducha nátu'un yucha, kua'an yata ñá'an-ún, náva'a tene-ña sá'a-cha. ¹⁶Ko ñu'un, nì chindéé ní chituu ña'an-ún. Chi ñu'un-ún nì ndiká yu'u, te nì ji'i-ni yucha ja ní kana inì yu'u kóo-ún. ¹⁷Yúan-na te nì kití xaan iní

koq-ún sikì ñá'an-ún. Te nì kee-tì kuákuatá'an-tì jín sáva-ga se'e-ña já káskíkuu-i tiñu tá'ú Dios, jín já kájani ndaa-i tu'un Jesucristo.

Uu kiti xaán

13 Te nì kandii-ri nuu ñítí yú'u mar. Te nì jini-ri ja chíi mar nì kenda ñin kiti já ío usia xini-tí jín uxí ndiki-tí. Te ndiki-tí ñú'un uxí corona. Te xini-tí yóso ñin sí'ví tú'un ñáá. ²Te kiti ní jini-ri-ún kaa-tí nátu'un ñin kuiñi, te ja'a-tí nátu'un ja'a yí'i, te yu'u-tí nátu'un yu'u ndíka'a. Te nuu-tí, nì ja'a koq ká'nu-ún poder máa, jín mesa máa, jín tíñu ñá'nu ndíso. ³Te nì jini-ri ja ní tuji ñin xini-tí nátu'un a yani kuu-tí jín. Ko nuu ní tuji xaán-ún nì nduva'a. Te nì kánaa iní ndivii ñáyivi ní kajini-i, te nì káindikìn-i yata kíti-ún. ⁴Te nì káchiñú'ún-i koq ká'nu-ún, chi nì ja'a-tí poder-tí núu kíti-ún. Te suni nì káchiñú'ún-i kiti-ún te nì kaka'an-i: Ndéja kétá'an jín kiti yá'a, te ndéja kánda kuatá'an jín-tí, áchí-i. ⁵Te nì ni'in-tí tu'un ja ká'an-tí tú'un téyí jín tú'un ndiva'a. Te nì ni'in tíñu-tí já tá'ú tíñu-tí uu xiko uu yoo. ⁶Te nì ndika-tí yú'u-tí. Te nì ka'an ndiva'a-tí sikí Dios. Te nì kaji-tí sí'ví-yá, jín vé'e-ya, jín ja káxiukú iní andívi. ⁷Te suni nì ni'in-tí tu'un ja kuatá'an-tí jín ñáyivi ndóo, te kundéé-tí. Te suni nì ni'in tíñu-tí já ndóna-tí sikí táká tata, jín táká ñuu, jín táká yu'u, jín táká nación. ⁸Te táká ñáyivi káxiukú iní ñuyívi, chiñú'ún-i-tí, yúan kúu ñáyivi já tú káyoso sí'ví-i nuu tutú chakú máa Lélú, I'a ni ji'i. Te onde té jukiñi-ga ñuyívi káyoso-í. ⁹Cha ío so'o, ná

kúni so'o-de. ¹⁰Nú ndé chaa kasu-de tá'an-de, suni nandasu máá-de. Te nú ndé chaa ka'ni ndíyi jíin yuchí, suni jíin yuchí kuu máá-de. Jíin tú'un yá'a nání ná kuíni nì'in ñayivi ndóo, te ná kándíja va'a-i. ¹¹Yúan-na te nì jini-ri nuu ingá kiti já ní kana-tì chíi ñu'un. Te ío uu ndiki-tí nátu'un ndiki lélú, te ká'an-tì nátu'un iin koq ká'nu. ¹²Te nuu kiti iin, sumi iin núu-ni nì ndiso tíñu-tì. Te sá'a-tì já táká ñayivi káxiukú iní ñuyívi, ná chíñú'un-i kiti xnáñúú, kiti ní nduva'a nuu ní tujj xa'an-tí-ún. ¹³Suni sá'a-tì tiní tuni ñá'nu. Te nì kajini ñayivi já ní skúun-tì ñú'un ichi ándívi ní chaa nuu ñú'un. ¹⁴Te xndá'ú-tì táká ñayivi káxiukú iní ñuyívi, jíin tuni ja sá'a-tì núu ingá kiti-ún. Te tá'ú-tí tiñu nuu táká ñayivi káxiukú iní ñuyívi, ja ná sá'a-i ndoso kiti ní tujj jíin yuchí te nì nachaku. ¹⁵Te suni nì ja'a-ya tú'un ja chú'un-tì tachí iní ndoso kiti, náva'a kuu ka'an ndoso-ún, te ka'ni-tí taká ñayivi já tú kákuu-i chíñú'un ndosó kiti. ¹⁶Te taká ñayivi, ja lúli jíin já ñá'nu, ja kúká jíin já ndá'ú, mozo jíin já kájika ndicha-na, ná koso iin-ni tuni ndavá'a-i xí cháan-í, sá'a-tì. ¹⁷Te ni iin ñayivi, ma kúu kuaan-i, ni ma kúu xikó-i nú tú ncháa tuni-ún-i, ja kúu sí'ví kiti-ún xí número sí'ví-tí. ¹⁸Yá'a ío tu'un ndíchí. Ja júku'un iní, ná ká'u-i número kiti-ún, chí número iin chaa kúu. Te número kiti-ún kúu iñu ciento uní xiko iñu.

Máá Lélú Dios jíin ñayivi
ní nakuaan-ya

14 Te nì nde'é-rí, te nì jini-ri
kándi máá Lélú xini

yúku Sion. Te ío ciento uu xiko kuun mil ñayivi ká'iin jíin-yá. Te chaan-í ncháa sí'ví Táa-ya. ²Te ichi ándívi ní jini so'o-ri nì ka'an iin tu'un nátu'un nñ'in nducha kuá'a, xí nátu'un ká'an taja ní'in. Te nì jini so'o-ri ndusu yaa nání arpa ja káchaa chaa. ³Te kájita-de iin yaa jáa núu mesa tá'ú-yá tiñu, jíin núu ndíkuun kiti, jíin núu cháa ñá'nu. Te tú ni iin-i kuu kutu'a-i yaa-ún, chí máni máá ciento uu xiko kuun mil chaa nì nakuaan-ya iní ñuyívi. ⁴Chaa yá'a kákuu ja tú ní kásachá'an-de máá-de jíin ñásfí. Chi chaa jáa chaa kútu kákuu-de. Chaa yá'a káindikin-de yata máá Lélú, nú ndéni nì kuu ini-ya kí'in-ya. Te ma'ñú sáva-ga-i nì nakuaan-ya cháa yá'a jíná'an-de, nátu'un se'e núu kákuu-de nuu Dios jíin núu máá Lélú. ⁵Te yu'u-dé tú ní kenda tu'un tú'ún, chí chaa tú káchá'an kákuu-de nuu Dios.

Tundó'o kivi kii juicio

⁶Te nì jini-ri inga ndajá'a já ndéché-yá sava ma'ñú ándívi. Te ndiso-ya tú'un va'a ja má náa kúti. Te kani-ya tú'un-ún nuu táká ñayivi káxiukú iní ñuyívi, nuu táká nación, jíin núu táká tata, jíin núu táká yu'u, jíin núu táká ñayivi. ⁷Te nì ka'an jaa-ya: Kuandatú nuu Dios, te nakana jaa-ró-yá. Chí hora ja sándaq-ya, a nì kuyani chaa. Te ná chíñú'un-ró I'a nì sá'a ándívi, jíin ñuyívi, jíin mar, jíin táká sóko ndúcha. Achí-ya. ⁸Yúan-na te nì chaa inga ndajá'a, te nì ka'an-ya: Nì naa ná'in Babilonia, ñuu ká'nu, chí nátu'un nì ja'a vino ja tiní xaan iní nì kajil'i taká nación. ⁹Te ndajá'a

uní, nī ndikīn-ya úu-ga. Te nī ka'an jaa-ya: Nú ndé ñayivi chíñú'un kítī-ún jíin ndosó-tī, xí kúnchaa tunī-tī cháan-í, xí iní nda'a-í, ¹⁰te jíin ĩn tu'un yátá kúu ja ñayivi-ún ko'o-i vino ja kití iní Dios, ja ní jati-ya iní ko'o kití iní-ya. Te kayu-i jíin ñú'un, jíin azufre, kuní jíin núu taká ndajá'a ndóo, jíin máá Lélú. ¹¹Te ñu'ma ja ká kayu-i-ún, kana ní káni ní kuiá. Te ñayivi ká chíñú'un kítī-ún jíin ndosó-tī, jíin ñayivi kí'in tuní s'ví-tí-ún, ma ndétatú kutí-í ndúú núu. ¹²Jíin tú'un yá'a nání ná kuñi nī'in ñayivi ndóo, ja kájandatū-i tiñu nī tál'ú Dios, te kákandíja-i nuu Jesús. ¹³Te nī jini so'lo-ri ĩn tu'un ja ní ka'an jíin-rí ichi ándíví. Chaa tu'un yá'a: Xáán ndatū taká ndíyi ja kúu iní nda'a máá Tatá Dios onde vina te ĩí-gá kua'an-yo. Jandáa, chí ndetátú-i ja ní kasatíñu-i. Te tiñu-i-ún kí'in-ni jíin-í, áchí Espiritu. ¹⁴Te nī nde'é-rí. Te nī jini-ri ĩn vikó kujín. Te nuu vikó-ún kánchaa ĩn I'a ja á kuní koo máá Sé'e cháa. Te ñú'un ĩn corona oro xini-yá. Te tñin-ya ĩn jóso. ¹⁵Te nī kenda inga ndajá'a-yá iní ve'e ij, te kána jaa-ya xini I'a kánchaa nuu vikó: Kachi'i-ní jóso-ní, te ka'nu-ní. A nī jaa hora ka'nu-ní, chí ja káa nuu ñú'un, a nī kuaan, áchí-ya. ¹⁶Te I'a kánchaa nuu vikó, nī kachi'i-ni-ya jóso-ya iní ñuyivi. Te nī ndí'i ja káa nuu ñú'un nī ta'nu. ¹⁷Te nī kenda tuku inga ndajá'a-yá iní ve'e ij já kánchaa iní andíví. Te suni kándá'a-yá ĩn jóso xaan. ¹⁸Te nī kenda inga ndajá'a-yá nuu altar. Te ndíso tñin-ya sikí ñú'un. Te nī kana jaa-ya xini ndajá'a tñin jóso xaan: Kachi'i jóso xaan-ro,

te nastútú-ró tákukú uva káa nuu ñú'un, chí a nī kajichi, áchí-ya. ¹⁹Te ndajá'a-ún, nī kachi'i-ya jóso xaan-ún iní ñuyivi. Te nī nastútú-yá tikukú káa nuu ñú'un. Te nī chúkú-yá tikukú-ún nuu taxín uva. Yuán kúu ĩn tu'un yátá ndasa kití iní Dios. ²⁰Te nī taxín uva-ún ichi yátá núu. Te iní nuu taxín-ún nī jika ĩn yucha niñi ní jaa onde nuu ñú'un freno yu'u caballo. Te nī jika ná tu'un uní ciento kilómetro.

Usia kue'e sandí'i-na

15 Yuan-na te nī naa iní-ri nī nde'é-rí inga tuní ñá'nu ichi ándíví, kúu usia ndajá'a-yá kándiso usia kue'e sandí'i-na. Chí nú nī jinu kue'e yá'a, te ma kití-ga iní Dios. ²Te suni nī jini-ri ĩn ná tu'un mar ná tu'un vidrio ja ní saka nuu jíin ñú'un. Te ñayivi ní ká kundéé jíin kítī-ún, jíin ndosó-tī, jíin tuní-tī, jíin número s'ví-tí, ká'jin-i yu'u mar vidrio-ún. Te ká'jin-i yaá nání arpa Dios. ³Te kájita-i yaá Moisés mozo Dios, jíin yáá máá Lélú. Tiñu ñá'nu jíin tñin luu sá'a-ní, Táta Dios. Máá-ní tñin taká poder. Ichi ndáa ichi ndóo kákuu ichi-ní. Te máá-ní kúu rey taká ñayivi ndóo. ⁴Ndéja tú yú'ú ní te tú nákana jaa s'ví-ní núsáá Táta. Chí máá ĩn ní kúu I'a ij. Taká nación, cha-i te chíñú'un-i ní, chí nī ndenda ndijin modo sándaq-ní. Achí-i. ⁵Yuán-na te nī nde'é-rí. Te ichi ándíví ní jini-ri ja núña cuarto ij xáan ichi iní ve'e ij, máá nú kenda tu'un ndaa. ⁶Te iní ve'e ij yúan, nī kenda usia ndajá'a kándiso-ya usia kue'e xaan, te káñu'un-ya sá'ma kujín kiyí, jíin sánchijí oro káinu'ní jika-yá. ⁷Te ĩn

ja kúun kítí ni ja'a-ti usiá ko'o oro nuu ndí'usiá ndajá'a. Te ko'o-ún ñú'un chítú nátu'un jíin tú'un kítí iní Dios, I'a chakú ní káni ní kúia. ⁸Te ni ndii ncháa Dios jíin fuerza-ya. Te ñu'ma-ún, ni chítú ndí iní ve'e ii. Te tú ní kúu kivi ni ñin ñayivi iní ve'e ii-ún, chi onde ná ndí'i usiá kue'e ja kándiso ndí'usiá ndajá'a-yá.

Usiá ko'o ñú'un tu'un kítí iní Dios

16 Te iní ve'e ii-ún ni kenda ñin tu'un jaa, ni jini so'o-ri ni ka'an jíin ndí'usiá ndajá'a-yá: Kuángoyo, te kacha nuu-ró ndí'usiá ko'o ja káñu'un tu'un kítí iní Dios ná júngoyo siki ñuyívi, áchí. ²Te kua'an ndajá'a ñin, te ni koyo-ya kó'o-yá siki ñuyívi. Te ñayivi ja ncháa tuni kiti xa'an-ún nuu, jíin ja káchiñú'un ndosó-ti, ni kata'an-i ñin kue'e iní xa'an. ³Te ndajá'a úu, ni koyo-ya kó'o-yá nuu mar. Te ni nduu-cha nátu'un niñi ndíyi. Te taká kiti káyí'i chii mar, ni kají'i-ti. ⁴Te ndajá'a uní, ni koyo-ya kó'o-yá siki yúcha, jíin siki taká sókó ndúcha, te ni nduu-ni niñi. ⁵Te ni jini so'o-ri ni ka'an ndajá'a ndúcha-ún: Táta, I'a ii kúu-ní, I'a ío vina, I'a ni io sáa. Te I'a ndaa kúu-ní, chi ni sánda ndaa-ní taká tiñu yá'a, ⁶chi ñayivi yá'a, ni kajacha-i niñi cháa ndoo, jíin niñi cháa kájani tu'un-ní, te vina ja'a-ní niñi ná kó'o-i. Te súan ná náko'o-i. Achí-ya. ⁷Te ni jini so'o-ri ni ka'an inga tu'un onde altar. Jandaa, Táta Dios, máa-ní tiin taká fuerza, máa-ní sánda ndaa-ní, sánda ndija-ní taká tiñu. ⁸Te ndajá'a kúun, ni koyo-ya kó'o-yá siki ndikandii.

Te ni ni'in tiñu ndikandii-ún ja jíin ñú'un te ka'mu taká ñayivi. ⁹Te taká ñayivi, vasa súan ni kakayu-i ja ní'ni xa'an, ko tú ní kánakani iní-i, ni tú ní kánakana jaa-i Dios, chi sasua ni kaka'an ndiva'a-i siki-yá ja ní ja'a-ya kue'e yá'a siki-í. ¹⁰Te ndajá'a ú'un, ni koyo-ya kó'o-yá nuu mesa nuu tá'ú tiñu kiti xa'an-ún, te nuu tá'ú-tí tiñu ni kuña. Te taká ñayivi, ni kanakaji yí'í-yá-í ja kájatú-i. ¹¹Te ni kaka'an ndiva'a-i siki Dios andívi, ja kájatú-i jíin ja káta'an-i kue'e, ko na tú ní kánakani iní-i tiñu ni kasá'a-i. ¹²Te ndajá'a iñu, ni koyo-ya kó'o-yá siki yúcha ká'nu Eufrates. Te ni ichi yucha-ún, náva'a koo tu'a ichi kíkoyo rey, ichi núu kána ndikandii. ¹³Te ni jini-ri ja iní yu'u kóo ká'nu, jíin yú'u kiti xa'an, jíin yú'u cháa jáni tu'un tú'ún, ni kenda uní tachi kíni nátu'un sa'va. ¹⁴Chi tachi kíni kákuu, te kás'a tuni. Te kenda nuu taká rey ñuyívi, te stútú-ni-de ja kóo guerra kivi ká'nu máa Dios, I'a tiin taká poder. ¹⁵Kuni so'o chi ncha-ri nátu'un ñaku'í'ná. Xáan ndatu koo ñayivi ndíto, jíin ja ndíto-i sa'ma-í, náva'a tú kaka víchi lí-í, te tú kuka nuu-í nuu sáva-ga-i, áchí-ya. ¹⁶Te ni kasá'a tachi kíni ja ní kakutútú-de ñin ndu'a ja núu yú'u hebreo nání Armagedón. ¹⁷Te ndajá'a usiá, ni koyo-ya kó'o-yá ichi núu tachi. Te iní ve'e ii andívi jíin núu mesa tá'ú-yá tiñu ni kenda ñin tu'un ni ka'an jaa: A ni kuu, áchí. ¹⁸Yúan-na te ni ndeyu. Te ni ni'in. Te ni ka'an taja. Te ni taan xa'an ñú'un ja ná té koo-ga onde kivi ní tuu nuu cháa iní ñuyívi. ¹⁹Te ñuu ká'nu-ún ni ndata sáva uní pedazo.

Te ni nduá taká ñuu iní taká nación. Te ni nuku'un iní Dios ñuu ká'nu Babilonia ja kuá'a-ya kó'o já ñú'un tu'un kiti xaan iní-ya ná kó'o ndí'i-i. ²⁰Te taká isla ni kajinu kája'an. Te taká yuku, tuká ndijin íin. ²¹Te ichi ándívi ní jungoyo ñíni ná'nu nátu'un uú xiko kilo ná íin ná íin. Te taká ñayívi, ni kaka'an ndíva'a-i sikí Dios ja sikí túndó'o ñíni-ún, chí íin tundó'o xaan ní kuu.

Kiví xnáa-yá ñuu Babilonia

17 Yúan-na te ni chaá íin ja usiá ndajá'a-yá ja ní kandá'á usiá ko'o. Te ni ka'an-ya: Ña'an te ná stá'an-ri nuu-ro ndasa kundaa tiñu sikí ñá'an kuáxán ja kánchaa-ña núu ndúcha kuá'a, ²chi taká rey ñuyívi ni kasáténé-de jíin ñá'an-ún. Te taká ja káxiukú iní ñuyívi ni kanajini jíin tú'un kuáxán máá-ña, áchí-ya. ³Te jíin Espiritu ni jaka-ya rúu ni ja'an-ri onde nuu ñú'un té'é. Te ni jini-ri íin ña'an yóso-ña íin kiti kuá'á. Te kiti-ún, ndíso-ti kuá'a sí'ví tú'un ndíva'a. Te ío usiá xini-tí te uxí ndiki-tí. ⁴Te ña'an-ún, ñú'un-ña sá'ma kuá'á jíin sá'ma kuá'á tíndí'í. Te suni ñú'un-ña oro, jíin yúu lúu, jíin perla. Te tíin-ña íin ko'o oro ñú'un chítu jíin tú'un ñáá, jíin tú'un chá'an ja tiní iní-ña. ⁵Te chaan-ña ncháá íin sí'ví, íin tu'un sa'í: Ñuu ká'nu Babilonia, náa ja kásáténé jíin já kás'a tiñu ñáá iní ñuyívi yá'a, áchí. ⁶Te ni jini-ri ña'an-ún ja nájini-ña jíin niñí ñáyívi ndóo jíin niñí ñáyívi ní kaji'i ja sikí tú'un Jesús. Te ni naa xaan iní-ri ni nde'é-rí nuu-ñá. ⁷Yúan-na te ni ka'an ndajá'a-yá-ún: Naja náa iní-ro. Máá-rí kachi-ri nuu-ro tú'un

sa'í ñá'an-ún, jíin kiti yóso-ña, kiti já ío usiá xini-tí te uxí ndiki-tí. ⁸Te kiti ní jini-ro, ni ío-ti núu. Ko tú ío-ti vína. Te nana-ti kii-ti iní tunchi kúnú. Te ki'in-ti núu tá'nu ndatu-ti. Te taká ñayívi káxiukú iní ñuyívi, ja tú káyoso sí'ví-i nuu tutú chakú onde kiví ní jukiñi ñuyívi, naa iní-i nde'é-i nuu kiti já ní ío-ti núu, te tú ío-ti vína, te koo-ti. ⁹Te nú túu ndíchí íin chaá, ma kúu juku'un iní-de tu'un yá'a. Usiá xini-tí kákuu usiá yuku, te sikí yúku-ún kánchaa ña'an-ún. ¹⁰Te suni kákuu usiá rey. Te u'un-de a ni kanaa-dé. íin-de ío. Te té chaá-ga inga-de. Te nú ni chaá-de, jínu ñú'ún já yakú-ni kiví kunchaa-de. ¹¹Te kiti já ní ío núu te tú ío-ti vína, máá-tí kúu rey una. Te íin tá'an ja ndí'usiá-de kúu-ti. Te ki'in-ti núu tá'nu ndatu-ti. ¹²Te ndí'uxí ndiki ní jini-ro, kákuu uxí rey ja té tá'ú-ga-de tiñu. Ko máá-de jíin kiti-ún, tá'ú-de tiñu íin hora-ni. ¹³Te rey-ún, íin núu-ni tu'un kájani iní-de. Te naku'a-de poder jíin tínu kándiso-de nuu kiti. ¹⁴Te kuatá'an-de jíin máá Lélú. Te Lélú-ún, kundéé-yá jíin-de jíná'an-de, chí Jito'o nuu taká jito'o kúu-ya, te Rey nuu taká rey kúu-ya. Te ñayívi ká'íin jíin-yá kákuu ja á ni kana-ya xini-í, te a ni kaji-ya-í, te ñayívi kákandíja va'a kákuu-i, áchí-ya jíin-rí. ¹⁵Te ni ka'an-ga-ya: Ni jini-ro já kánchaa ña'an kuáxán-ún sikí kuá'a ndúcha. Te nducha kuá'a-ún kákuu ñayívi tiní nuu, tiní nación, tiní yu'u. ¹⁶Te ndí'uxí ndiki kiti ní jini-ro-ún, máá-de jíin kiti, chí koto u'u-de ña'an kuáxán-ún, te xnáa-dé-ña, te sávichí líi-dé-ña, te kaji-dé kuñu-ña,

te ka'mu-de-ña jín ñú'un. ¹⁷ Chi Dios, súan ñi ská'an-ya-dé ja ñin núu-ni kájani iní-de, te naku'a-a-de tiñu kándiso máa-de nuu kítí-ún. Te súan ná sá'a-de ja kúu iní máa-yá onde kiví skíkuu taká tu'un Dios. ¹⁸ Te ña'an ní jini-ro-ún kúu ñuu ká'nu ja tá'ú tiñu nuu taká rey ñuyívi.

18 Yúan-na te ñi jini-ri ñi kuun inga ndajá'a ní kii-ya íchi ándíví, ndíso téyíí-yá poder. Te ñi ndii ncháa nuu ñú'un jín ndúa-yá. ² Te ñi ka'an jaa-ya: Ñi naa ndíja Babilonia ñuu ká'nu. Te ñi nduu ve'e kui'na. Yúan káxiukú taká tachí kíni. Suni yúan káxiukú ndívii tísaa chá'an já kájito u'u-yo-tí. ³ Chi taká ñayívi, nátu'un vino ñi kaji'i-i ko'o já tiní xaan iní ñuu-ún. Te taká rey ñuyívi, ñi kasáténé-de jíin-ña. Te cháa kájaan káxiukó iní ñuyívi, ñi sákúká-ña-dé jíin taká ndatíñu luu kaní iní máa-ña, áchí-ya. ⁴ Te ñi jini so'o-ri inga tu'un ichi ándíví, ja ní ka'an: Kuxio nuu-ña jíná'an-ró, chi ñayívi máa-rí kákuu-ró, te ma kivi nduu-ro jíin kuáchi-ña, nává'a tú ta'an-ro kué'le ta'an-ña. ⁵ Chi kuáchi-ña a ñi jaa xiko onde andíví, te ñi nuku'un iní Dios ja sá'a-ña tíñu ñáa. ⁶ Cha'u nuu-ña, nátu'un ñi ja'a-ña núu sáva-ga-i. Te kaa-ga ku'a-a-ró núu-ña nú ndasa kaa tiñu ñi sá'a máa-ña. Te iní ko'o já ní ja'a-ña ní kaji'i-i, suni iní-ún ná kaa nuku'un ko'o-ña. ⁷ Nátu'un ñi sátéyíí-ña máa-ña, te ñi sá'a-ña tiní kuáchi, suni súan ku'a xndó'o-ró-ña já ndé'e-ña. Chi áchí-ña jíin máa-ña: Máa-rí kúu ña'an tá'ú tíñu, nasu ñá'an viuda kúu-ri, te ma ndé'e kuti-rí, áchí-ña. ⁸ Ja yúan

nú ñin kiví te kii tundó'o siki-ña. Kuu ndívi, nde'e kó'o-ña, kii tama, te nduxia-ña jíin ñú'un. Chi ñi'in téyíí kaa máa Tatá Dios, I'a sándaq tiñu-ña. Achí. ⁹ Te taká rey ñuyívi já ní kajika téné-de jíin-ña te ñi kaichaku kúká-de jíin-ña, nde'e-de te kana jíkó'o-de ja'a-ña kiví kuní-de ja kána ñu'ma kayu-ña. ¹⁰ Te kuiñi jíká-na-de ja yú'ú-de siki já kayu-ña. Te ka'an-de: Xáan ndá'ú ñi kuu ñuu Babilonia, vasa ñuu ká'nu kúu-ró núu. Ko nuu ñin hora te ñi cháa juicio siki-ro. ¹¹ Te taká cháa kájaan káxiukó iní ñuyívi, nde'e-de te kana jíkó'o-de ja'a-ña. Chi tuká ni ñin ja kuáan tiñu xíkó-de. ¹² Ndatíñu kúya'u kákuu oro, plata, yuu lúu, perla, sa'ma fino jíin sá'ma ku'áá tándíí, sa'ma tándu'á jíin sá'ma ku'áá, taká yunu vixí, ndatíñu marfil jíin ndatíñu yunu lúu, cobre jíin kaa jíin yúu ndáva. ¹³ Canela, jíin jí'o, susiá já'an xiko asun jíin susiá uq jíin susiá kutú, vino, aceite, yuchi fino, trigo, xndiki, rií, caballo, jíin carreta, jíin mozo sátiñu sáni, jíin ñáyivi. ¹⁴ Ndatíñu ja ní ndio ini-ro, a ñi kuxio kua'an, te taká ndatíñu fino máa-ró jíin ndatíñu luu-ró, a ñi naa, te ma nani'in kúti-gá-ro, áchí. ¹⁵ Te taká cháa kájaan káxiukó ndatíñu yá'a, ja ní kákuu kúká-de siki-ña, kuiñi jíká-na-de nuu-ña ja káyu'ú-de tundó'o ta'an-ña. Te nde'e-de te kana jíkó'o-de. ¹⁶ Te ka'an-de: Xáan ndá'ú ñi kuu ñuu ká'nu yá'a. Ñi ñu'un-ña sá'ma fino jíin já ku'áá, jíin já ndíí. Te ñi ñu'un-ña oro jíin yúu lúu, jíin perla. ¹⁷ Ko nuu ñin hora te ñi naa íi taká ndatíñu kúká yá'a. Achí-de. Te taká cháa xíin barco, jíin taká cháa jka jíin barco, jíin cháa jka nuu

mar, jíin táká ja kásatiñu nuu mar, ni ka'lin jiká-na-de. ¹⁸Te ni kajini-de ñu'ma ja kayú-ña. Te ni kakana jaa-de: Ndé inga nuu kúu ja kétá'an jíin núu ká'nu yá'a, áchí-de. ¹⁹Te ni kachu'un-de tikacha nú'un xiní-dé. Te ni kande'e-de ni kakana jikó'ó-de: Xáán ndá'ú ni kuu nuu ká'nu yá'a. Chi taká chaa ni kañava'a barco, ni kakuu kúká-de jíin táká ndatiñu ya'u ñáva'a-ña. Te nuu ñin hora te ni tucha ij. ²⁰Ná ndúvatú iní-ro já ní ta'an-ña, róo andíví, jíin táká róo ñayivi ndóo, chaa apóstol, jíin cháa kájani tu'un Dios. Chi Dios ni nani'in tá'an-ya jíin-ña já sikí róo. Achí-de. ²¹Yúan-na te ñin ndajá'a ní'in, ni tñin-ya ñin yuu nátu'un ñin yosó ká'nu. Te ni skána-ya núu mar. Te ni ka'an-ya: Súan ni'in tuncháa Babilonia nuu ká'nu, te ma núkuini kuti-gá. ²²Te ma kúni so'o-ga-ro ndusú yaa chaa káchaa, ni chaa jíta, ni chaa kátivi xkuili jíin corneta. Te ma ní'in-gá-ro ní ñin chaa sá'a taká ndatiñu, ni ja ní'in molino ma kúni so'o kuti-gá-ro. ²³Te ma ndíi ncháa-ga nuu-ro jíin ndúa linterna. Te ma kúni so'o-ga-ro ka'an yii jíin ñásí'í. Chi chaa kajaan káxikó núu-ro, chaa kákuñá'nu iní ñuyivi ní kakuu-de, te jíin tñin ñavá'a ni xndá'ú-ro ndíivi ñayivi. ²⁴Te nuu-ñá ni ndenda niñi cháa ni kajani tu'un Dios, jíin niñi ñayivi ndóo, jíin niñi táká ñayivi ní kaja'ni-í iní ñuyivi yá'a. Achí-ya.

Kivi nákana jaa-i Dios iní andíví

19 Yuán-na te ni jini so'o-ri ni kuva ñin ñayivi kuá'a íchi andíví, ja ní kaka'an-i: Xáán va'a Dios. Ná nákana jaa-yó-yá.

Ná ká'an jíin'ún-yó jíin-yá, chi ni nama-ya yóo jíin fuerza-ya. ²Chi sándaá va'a-ya jíin tú'un ndaa. Ni nakuxndíi-ya sikí ñá'an kuáxán-ún, ja ní stívi-ña ñuyivi jíin tú'un tini ini-ña. Te ni nani'in tá'an-ya jíin-ña já ní jacha-ña niñi mozo-ya, áchí-i. ³Te inga jínu ni kaka'an-i: Xáán va'a Dios, chi ñu'ma kayú-ña-ún, kána-ni ní káni ní kuiá, áchí-i. ⁴Te ndí'okó kuun cháa ñá'nu jíin ndíkúun kíti ni kajukiñi jíití-de nuu nú'un. Te ni kachiñú'un-de Dios ja kánchaa-ya mesa tá'ú-yá tiñu. Te ni kaka'an-de: Amén, xáán va'a Dios, áchí-de. ⁵Te onde nuu mesa-ún ni ka'an ñin tu'un: Taká róo mozo Dios máa-yó, jíin róo ja kájandatu nuu-yá, kúu lúli kúu ñá'nu-ró, ná nákana jaa-ró-yá, áchí. ⁶Te ni jini so'o-ri nátu'un káka'an ñayivi kuá'a, nátu'un ní'in kua'a ndúcha, xí nátu'un ká'an taja: Xáán va'a Dios máa-yó, chi tá'ú-yá tiñu te tñin-ya táká poder. ⁷Ná kúsi xáan iní-yó. Te ná nákana jaa-yó-yá. Chi a ni jaa kivi tánda'a máa Lélú. Te ñásí'í-ya, a ío tu'a-ña. ⁸Te ni ni'in-ñá tu'un ja kú'un-ña sá'ma fino ja ndóo ío te ndíi ncháa. Chi sa'ma fino-ún kakuu tiñu ndaa ni kasá'a ñayivi ndóo, áchí. ⁹Te ni ka'an ndajá'a-yá-ún jíin-rí: Chaa tu'un yá'a: Xáán ndatu kakuu ñayivi ní kana-ya xiní-í ja ná kíngoyo-i nuu ío xini tánda'a máa Lélú, áchí-ya. Te ni ka'an-ga-ya jíin-rí: Ya'á kúu tu'un ndaa ni ka'an Dios, áchí-ya. ¹⁰Te ni jukiñi jíití-rí nuu já'a-yá ja chíñú'un-rí-ya núu. Te ni ka'an-ya jíin-rí: Ma sá'a-ró súan. Chi suni mozo-ya kúu-ri jíin-ró jíin ñani-ro já kájani ndaa tu'un Jesús. Ná

chínú'ún-ró máá Dios, áchí-ya. Chi tu'un ni ka'an ndaa Jesús kúu modo jáni-yó tú'un-ya.

I'a skíkuu tu'un jíin I'a ká'an ndaa

¹¹Te ni jini-ri ja núña andívi. Te ni kenda-ni iin caballo kuíjín. Te I'a yóso-tí, nání-yá I'a ndaa, I'a skíkuu. Te jíin tú'un ndaa sándaā ndaa-ya te kuatá'an-ya. ¹²Te nduchi-yá káa nátu'un yáá nú'un. Te xini-yá nú'un kua'a corona. Te yóso iin sí'ví já ní iin tú júku'un iní, chí máá-ni máá-yá jiní. ¹³Te yúsúkun-yá iin tikachí niñí. Te nání-yá tu'un Dios. ¹⁴Te iin tikuní andívi, ni kándikin-de-ya kája'an-de jíin-yá káyoso-dé caballo kuíjín. Te káñu'un-de sa'ma fino xaan ja ío ndoo te kiyi. ¹⁵Te yu'u-yá kéndaa iin machete xaan, náva'a jíin machete-ún stují-yá taká ñayivi. Te tá'u-yá tiñu nuu-í jíin bastón kaa. Te kuañu-ya sikí uva kaxin-ya. Yuán kúu ja kití iní Dios, I'a tñin taká poder. ¹⁶Te nuu tikachí-yá jíin núu sá'nda-ya yóso sí'ví yá'a: Rey nuu taká rey, te Jito'o nuu taká jito'o, áchí. ¹⁷Te ni jini-ri iin ndajá'a já kándii-ya núu ndíkandii, te ni kana jaa-ya jíin taká tisaa kándéché sáva andívi: Ña'an te ndutútú-ró núu kúxini-ró sá'a Dios ná'nu, ¹⁸náva'a kee-ro kúñu rey jíin capitán, jíin kúñu chaā ni'in, jíin kúñu caballo jíin cháa káyoso-tí, jíin kúñu taká-ga ñayivi já kájika ndicha-na jíin já kákuu mozo, ja lúli jíin já ná'nu, áchí-ya. ¹⁹Te ni jini-ri nuu máá kítí xáan-ún jíin núu taká rey ñuyívi, ni kákutútú-de jíin soldado-de ja kuatá'an-de jíin I'a yóso caballo kuíjín jíin taká soldado-ya. ²⁰Te

kiti xáan-ún kua'an-ti preso jíin cháa ni jani tu'un tú'ún ja ní sá'a kua'a-dé tuni nuu-tí, te jíin tuní-ún ni xndá'ú-de ñayivi ní káki'in tuni kiti-ún jíin já ní kachiñú'ún ndosó-ti. Ndúu chaā yá'a, ni kenda-de kua'an chakú-de nuu laguna ñu'un ja kayú jíin azufre. ²¹Te sava-ga chaā-ún ni kajili-de jíin machete ja kéndaa yu'u I'a yóso caballo kuíjín. Te taká tisaa, ni kanda'a chíi-ti ní kayee-ti kuñu-de jíná'an-de.

Tu'un sikí mil kuia jíin juicio sikí ku'na

20 Te ni jini-ri ja íchi andívi ní kuun iin ndajá'a tñin-ya ndákáa tunchi kúnú xáan, jíin iin cadena ká'nu. ²Te ni katiin-ya kóo ká'nu, koo áná'an, kiti kúu kui'na Satanás. Te ni ju'ni-ya-tí ja ná kúnu'ni-ti mil kuia. ³Te ni skívi-ya-tí kua'an-ti tunchi kúnú. Te ni jasú-ya-tí. Te ni sákútu-yá sikí-tí, jíin sello, náva'a tuká xndá'ú-ga-ti taká nación. Chí onde ná jínu mil kuia, yúan-na te jínu nú'ún já ndají núnnda-ga-ti. ⁴Te ni jini-ri tini mesa. Te chaā káxiukú mesa-ún kákuu ja sándaā tiñu. Te suni ni jini-ri añu ñayivi ní kaxiti xiní-í, sikí já ní kajani ndaa-i tu'un Jesús jíin tú'un Dios, ni tú ní kachiñú'ún-i kiti-ún ni ndoso-ti, ni tú ní kájatá'ú-i tuni-ti kúnchaā chaan-í, ni iní nda'a-í. Te ni kanachaku-i. Te ni katá'ú-i tiñu jíin Cristo iin mil kuia. ⁵Ñayivi yá'a kákuu ja náchaku xna'an-ga. Ko sava-ga ndiyi-ún, tú ní kánachaku-i onde ná jínu mil kuia. ⁶Xáan ndatu koo ñayivi ndoo ja náchaku-i xna'an-ga. Ma kúu-i

vuelta uu, chi sua nduu-i sutu nuu Dios jíin núu Cristo, te tá'ú-i tiñu jíin-yá mil kua. ⁷Te onde ná jínu mil kua-ún, te ndaji Satanás nuu kándeé preso. ⁸Te kenda xndá'ú naciún ká'io ndíkuún lado ñuyívi, ñuu Gog jíin ñuu Magog, náva'a stútú ñáyivi já kuátá'an-i. Te koo kua'a xaán-í nátu'un ñití yú'u mar. ⁹Te ni chakoyo-i onde ní ñuyívi. Te ni kajíko ndúu-i nuu ká'jin taká ñayivi ndóo jíin ñuu ja maní-í jíin. Ko Dios ni skúun-ya nú'un ichi ándví. Te ni kanduxia-i. ¹⁰Te kui'na já ní xndá'ú ñayivi-ún, ni skée-ya kuá'an nuu laguna ñu'un ja kayú jíin azufre. Te suni yúan kándeé kiti xaán-ún jíin cháa ni jani tu'un tú'ún. Te yúan ndo'o-de ndúú ñúú ní káni ní kuaí.

Tu'un mesa ká'nu ku'jín ándví

¹¹Te ni jini-ri iin mesa ká'nu ku'jín, jíin I'a kánchaa mesa-ún. Te nuu máa I'a-ún ni kuxio ñuyívi jíin ándví. Te tuká ní ní'in núu kúxiukú. ¹²Te ni jini-ri taká ndíyi, ja ñá'nu ja lúlí, ká'jin-i nuu Dios. Te ni juña-ya taká libro. Te suni ni juña-ya ingá tutu nání libro chakú. Te ni sándaq-ya tíñu ndíyi-ún jíná'an-i, nú ndasa káa tu'un yóso núu tutú-ún, ná iin iin tíñu ni kasá'a-i. ¹³Te nducha mar, ni nakua'a-cha ndíyi ká'jin chi-cha. Te kue'e jíin infierno, ni kanakua'a ndíyi ja kátjin. Te ni káundaq kuachi-i ná tíñu ni kasá'a iin iin-i. ¹⁴Te ni skée-ya infierno jíin kué'e kája'an nuu laguna ñu'un. Ya'á kúu modo kuu-i vuelta uu. ¹⁵Te ñayivi tú ní ndénda sí'ví-i nuu libro chakú, te ni skána-ya-í kua'an-i nuu laguna ñu'un.

Ñuyívi jáa jíin ándví jáa

21 Yúan-na te ni jini-ri iin ándví jáa jíin iin ñuyívi jáa. Chi ándví xnáñúú jíin ñuyívi xnáñúú ní nda'va. Te tuká mar ni ío. ²Te máa-rí Juan ni jini-ri ñuu ij já kúu ñuu Jerusalén jáa, ja ní kuun ichi ándví ní kenda nuu Dios. Te ío tu'a nátu'un iin ñasí'í ja ío tu'a-ña tánda'a-ñá jíin yíi-ñá. ³Te ichi ándví ní jini so'o-ri iin tu'un ni ka'an jaa: Vina te ncháa ve'e Dios jíin ñáyivi. Te kunchaa-ya jíin-i. Te kuu-i ñayivi máa-yá. Te máa-yá, kuu-ya Dios máa-i te kunchaa-ya jíin-i. ⁴Te nakua'a Dios taká nducha núu-í. Te ma kúu kuti-gá-i. Te tuká koo ja ndúkuí'a ini-i, ni ja ndé'e-i, ni ja jatú-i, chi a ni nda'va-ya tíñu xnáñúú. Achí. ⁵Te ni ka'an I'a kánchaa mesa-ún: Kuni so'o-ró, chi ruu nasájáa-rí taká ndatíñu, áchí-ya. Te ni ka'an-ga-ya jíin-rí: Chísó tú'un yá'a, chi taká tu'un yá'a, tu'un ndaa tu'un ndija kúu, áchí-ya. ⁶Te ni ka'an-ya jíin-rí: A ni kuu. Máa-rí kúu nátu'un letra Alfa jíin letra Omega, nuu kéj'á jíin núu ndí'i. Te ñayivi jichí nducha, ku'a-ri sóko ndúcha chakú ko'o sáni-i. ⁷Te cha kundéé, ni'in tá'u-dé taká ndatíñu, te kuu-ri Dios máa-de, te máa-de kuu-de se'e-ri. ⁸Ko ñayivi já káyu'ú ja tú kákandíja, ja káchá'an, ja kája'ni ndíyi, ja kasá'a téné, ja kátí'vi, ja káchiñú'ún ndosó, jíin taká ja káka'an tu'un tú'ún, ñayivi yá'a kuiñi-i nuu laguna ñu'un nuu kayú jíin azufre. Súan kuu-i vuelta uu. ⁹Yúan-na te iin ndajá'a já usiá-ya ní katíin usiá ko'o já ñu'un ndí'usiá kue'e sandí'i-na, ni cha-ya

núu-rí. Te ni ka'an-ya jíin-rí: Ña'an, te ná stá'an-ri iin ña'an núu-ro já kúu ñasí'í máá Lélú, áchí-ya. ¹⁰Te jíin máá Espíritu ni jaka-ya rúu ni ja'an-ri xini iin yuku súkún ká'nu. Te ni stá'an-ya núu ii Jerusalén nuu-rí ja kúun vai ichi ándívi ondé nuu Dios. ¹¹Ndíso ndua Dios. Te ndíi ncháa nátu'un yuu lúu, nátu'un yuu kuíi ndí'í, te ndíi ní'ni nátu'un vidrio. ¹²Te ñáva'a iin nama núu ká'nu súkún. Te suni ñáva'a uxi uu yuxé'é. Te yuxé'é-ún ká'iin uxi uu ndajá'a-yá. Te yuxé'é-ún káyoso sí'ví ndí'uxí uu tata se'e Israel. ¹³Ichi núu kána ndikandii ío uní yuxé'é. Ichi norte ío uní yuxé'é. Ichi sur ío uní yuxé'é. Ichi núu kée ndikandii ío uní yuxé'é. ¹⁴Te nama núu-ún, ñáva'a uxi uu cimientu. Te sikí yúan yóso uxi uu sí'ví ndí'uxí uu apóstol máá Lélú Dios. ¹⁵Te ndajá'a ká'an jíin-rí-ún, tñin-ya iin vara oro ja chíkuá'a-ya núu, jíin táká yuxé'é, jíin namá núu. ¹⁶Te iin nuu ío kuun jikí kúu. Te iin núu-ni ja káni jíin já jichá. Te ni chikuá'a-ya núu jíin vara-ún, te ni jinu uu mil kuun ciento kilómetro, ja káni, jíin já jichá, jíin já súkún, iin núu-ni kúu. ¹⁷Te suni ni chikuá'a-ya namá núu-ún. Te ni jinu iin ciento uu xiko kuun yíkí ku'a cháa, ja súni ku'a ndajá'a-yá kúu. ¹⁸Te nama núu-ún kúu yuu kuíi ndí'í. Te nuu kúu máá nían oro, nátu'un vidrio ndíi ní'ni. ¹⁹Te cimientu nuu-ún, ni kukútu jíin táká yuu lúu. Ja xnáñúú kúu yuu kuíi ndí'í. Ja úu kúu yuu ncháa kuíi. Ja uní kúu yuu ncháa pinto. Ja kúun kúu yuu kuíi. ²⁰Ja ú'un kúu yuu pinto. Ja iñú kúu yuu kuá'a pinto. Ja usiá kúu yuu kuíi méku.

Ja uná kúu yuu kuíi ncháa. Ja iin kúu yuu kuáán. Ja uxi kúu yuu kuíi kuíjín. Ja uxi iin kúu yuu color naranja. Te ja uxi uu kúu yuu ndí'í. ²¹Te ndí'uxí uu yuxé'é-ún kákuu uxi uu perla, ja iin yuxé'é, te iin perla. Te nuu-ún kúu máá nían oro ja ndíi ní'ni nátu'un vidrio. ²²Te tú ní jiní-ri ve'e ii iní nuu, chí ve'e ii núu-ún kúu máá Dios, I'a tñin taká poder jíin máá Lélú. ²³Te nuu-ún, tú níni ndikandii ni yoo ja stúun, chí ndua máá Dios ndíi ncháa, te máá Lélú kúu lámpara. ²⁴Te ñayivi ní kakaku, kaka kuu-i jíin ndúa núu-ún nátu'un jíin lámpara. Te taká rey ñuyívi, kikoyo-de nuu-ún jíin taká ndatíñu luu-de, te ka'an jíin-ún-de jíin-yá yúan. ²⁵Te yuxé'é núu-ún, ma nándasu kuti já ío-ni ndúu, te ma koo-ga akuáa yúan. ²⁶Te iní nuu-ún kinchaka-de taká ndatíñu luu jíin ndatíñu jíin-ún ío iní ñuyívi. ²⁷Te iní nuu-ún ma ndívi kuti ní iin ñayivi chá'an, ni ja sá'a tíñu ñáá, ni ja ká'an tu'un tú'ún, chí máni máa-ni ñayivi já káyoso sí'ví-i nuu libro chakú máá Lélú.

22 Yúan-na te ni stá'an-ya iin yucha nducha chakú nuu-rí. Te ndíi ní'ni-cha. Te kána-cha núu mesa tá'ú tíñu Dios jíin máá Lélú. ²Te jíka-cha sáva ma'ñú núyá'u nuu-ún. Te ndúu lado yucha, ká'iin yunu chakú, ja já'a uxi uu nuu ndé'e, ndita'an yoo kúun nde'e. Te nda'a yunu-ún kákuu ja sá'a tana táká ñayivi. ³Te tuká koo ni iin tu'un tásí, chí mesa tá'ú tíñu Dios jíin Lélú kúnchaa iní nuu-ún. Te mozo-ya, kuaatíñu-i nuu-yá jíná'an-i. ⁴Te kuni-i nuu-yá. Te koso sí'ví-yá chaan-í. ⁵Te ma koo kuti-gá

akuáa yúan. Te tuká kájinu ñú'ún-i ja stúun luz, ni ja stúun ndikandii. Chì máá Tatá Dios, stúun-ya núu-í. Te tá'ú-i tiñu ñí káni ñí kuiá.

Taká tiñu ja kánúu cháa yachi

⁶Te ni ka'an-ga-ya jíin-rí: Tu'un ndaa tu'un ndija kúu tu'un yá'a. Te máá Tatá Dios, Jito'o cháa ndoo ja ní kajani-de tu'un-ya, ni táj-í-yá ndajá'a-yá náva'a stá'an-ya núu mozo-ya taká tiñu ja kánúu cháa yachi. ⁷Te jandaa ja ncháa yachi-ri. Achí-ya. Xáán ndatu ñayivi skíkuu tu'un ká'an tutu yá'a. ⁸Te ruu Juan kúu ja ní jini so'o-ri te ni jini-ri taká tiñu yá'a. Te nuu ní ndí'i ni jini so'o-ri, jíin ja ní nde'é-rí, te ni jukuini jíti-rí nuu já'a ndájá'a I'a ni stá'an taká tu'un yá'a nuu-rí, ja chíñú'ún-rí-ya núu. ⁹Te ni ka'an-ya jíin-rí: Mā sá'a-ró súan, chí ruu, suni mozo-ni kúu-ri jíin-ró, jíin ñani-ro ja kájinu tu'un Dios, jíin ñayivi káskíkuu tu'un ká'an tutu yá'a. Sua ná chíñú'ún-ró máá Dios, áchí-ya. ¹⁰Te ni ka'an-ga-ya jíin-rí: Mā kasú-ro tú'un ká'an tutu yá'a, chí a ni kuyani kivi. ¹¹Ñayivi sá'a tiñu ñáá, ná kúkuu-i jíin tíñu ñáá-ún. Ñayivi káchá'an, ná kéndoo chá'an-i. Ñayivi sá'a tiñu va'a, ná kúkuu-i jíin tíñu va'a-ún. Te ñayivi ndoo, ná kúkuu-ga-i jíin tú'un ndoo. ¹²Kuni so'o, chí nchaa yachi-ri, te kii ya'u jíin-rí, náva'a ku'a-ri ya'u iin-i ndasa tiñu ni kasá'a-i. ¹³Máá-rí kúu nátu'un letra Alfa jíin letra Omega, nuu

kéj'á jíin núu ndí'i, ja xnáñúu jíin ja sándí'í-na. Achí-ya. ¹⁴Xáán ndatu ñayivi skíkuu tiñu ni tá'ú-yá, náva'a ni'in tá'ú-í ja-i nuu yúnu chakú, te kivi koyo-i ichi yúxe'é iní nuu-ún. ¹⁵Ko yata vé'e kuiñi ti'ina, jíin ja kásá'a tiñu ñavá'a, jíin ja tiní iní, jíin ja kája'ni ndíyi, jíin ja káchiñú'ún ndosó, jíin taká ja kúsi iní xndá'ú tá'an. ¹⁶Máá-rí kúu Jesús ja ní táji-rí ndajá'a-rí kujaa nuu-ro jíin'an-ró, náva'a kani ndaa-ya tú'un taká tiñu yá'a nuu tiku'ni kákandíja. Máá-rí kúu nátu'un yo'o ja kúu tata David. Te suni kúu-ri nátu'un tiñuu xíní ja ndíi ndáxin tikuáan-na. ¹⁷Te máá Espíritu jíin ñá'an tándaa káka'an: Ñá'an-ní, áchí. Te ñayivi jini so'o, ná ká'an-i: Ñá'an-ní, achí-i. Te ñayivi jichí nducha, ná kii-i. Te ñayivi kuni, ná kó'o sáni-i nducha chakú. ¹⁸Te ká'an xa'an-rí nuu taká ñayivi jini so'o tu'un ká'an tutu yá'a: Nú ndé iin ñayivi ná chíso-ga-i nuu tú'un yá'a, te Dios, chíso-yá tundó'o yoso núu tutu yá'a siki-í. ¹⁹Te nú ndé iin ñayivi kuáncha-i yaku tu'un ja ká'an tutu yá'a, te Dios kuáncha-ya tá'u-í ja yí'i nuu libro chakú, jíin iní ñuu ii, siki tú'un ja yoso núu tutu yá'a. ²⁰Súan ká'an I'a ká'an ndaa taká tu'un yá'a: Jandaa ja ncháa yachi-ri, áchí-ya. Súan ná koo Amén. Ñá'an-ní Táta Jesús. ²¹Tu'un luu ío iní máá Jíto'o-yo Jesucristo ná koo jíin taká-ro jíin'an-ró. Amén.